

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Három hónapra ..... 8 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Három hónapra ..... 9 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Ötvenéves példét kor egy sor 20 fillér,
másnap következőnél 16 fillér.

Kisérlet példét sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, január 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Rakovszky Justhák ellen.
- Az aradi kamara közgyűlése.
- Csökkentés egy katonaszökevény miatt.
- Börtön helyett a temetőbe.
- Elmozdított vezérigazgató.
- Mennyi lakosa van Radmegyének?
- Titokzatos jötevő az aradi beteg katonáknál.
- Megoperálták József főherceget.
- Mennyi lesz a fizetésük a katonai altiszteknek.

A Benoid válsága.

Arad, január 25.

Egy aradi iparvállalat fizetési zavarairól beszéltek néhány nap óta az aradi piacon. A vállalat és a piac érdekében egyformán helyes, hogy a mikor az ügy a szélesebb körű nyilvánosság számára megérett, akkor a zavarok meg vannak szüntetve és remélhetőleg a vállalat sorsát is sikerült tisztosítani. A válság áldozata a gyárnak vezérigazgatója, a kinek sorsa megérdemli a rokonszenves sajnálkozást, mert törekvő, nagy agilitású fiatal szakember és elvégre ő alapította és fejlesztette a gyárat; — de ennél mindenestül fontosabb a vállalatnak megmentése.

A Benoid-gyár esett át ezen a válságon, ami, azt szokták mondani, kezdő iparvállalatok közös, fátumszerű sorsa. Sőt szinte közgazdasági axiómának állítják föl, hogy minden gyári vállalat csak akkor prosperálhat, ha első alaptökéjét, vagy leg-

alább annak felét leírta, — a mint például az ily lebélyegzés egy időben a ma hatalmas és virágzó, az ország első iparvállalatai köze jutott Weitzer-gyárnál se volt kike-
ülhető.

Lehet, hogy fátum, — annyi bizonyos azonban, hogy a Benoid-gyárnál a válság bekövetkezését egyéb okok is sietteték. A gyár vezetésében és irányításában az ambíció és a buzgalom mellett olyan szétágazó kapkodás nyilatkozott meg, a melyet sohasse szoktak biztató jelenségnek tekinteni. Kezdte a vállalat a Benoid-rendszerű világító-berendezések és készülékek gyártásán; a mikor az ehhez fűzött várakozások úgy látszik, nem feleltek meg, a gyár vízvezetési, és a bádigos-szakba vágó szereléseket, majd központi fűtések, sőt egész vízvezetési hálózatokat kezdett vállalni. Legutóbb a radiátorok készítésére akarta vetni magát, sőt egy ízben a gyár vezetőségétől eredő kommuniké arról adott hírt, hogy a Benoid-vállalat — repülőgépek konstruálásával és gyártásával fog foglalkozni. Ilyen, föltétlenül ötletszerűnek látszó ugrálás magában is azt a látszatot kelti, hogy a gyár nem jutott a prosperálás mezőire. Ezt erősítette az a közismert tény is, hogy a gyár erején felül, vagy legalább is nagy mértékben vett hiteleket igénybe, anélkül, hogy azok rendezéséről a legkisebb kereskedőnek elővigyázatá-

val gondoskodott volna. Az a mód, hogy egy gyár a vasuton érkezett új berendezését, egyéb hitelforrás hiányában, zálogba csapja és még nem is gondoskodik a zálognak idejében való kiváltásáról, — ez a mód egy fiatal jogász hitelgazdálkodására vall, de semmiesetre egy 800.000 koronás alaptökéjű vállalat helyes kereskedelmi vezetésére.

Abban a törekvésben, amelylyel Arad iparvállalatait szaporítani igyekeznek, nem lehet közömbös a közvéleményre a meglevő gyárak főmárkája, vagy elpusztulása. S erre való tekintettel örülni lehet annak, hogy a Benoid-ot, talán a legkritikusabb időben, a bukástól megmentették és hogy a vállalat vezetése olyan kezekbe jutott, amelyek annak a teljes bizalmat és a jövőre nézve pedig kétségtelenül a helyes irányítást és remélhetőleg a zavartalan prosperálást szerzik meg.

Ezt nemcsak a részvényeseknek és a gyár hitelezőinek érdeke kívánja meg, de ép az a mozgalom, amely Aradon az iparvállalatok szaporítását és fejlesztését tűzte ki célul. Egyes balesetek könnyen eltéríthetnék a tőkét és a vállalkozó kedvet az iparalapisoktól; holott a céltudatosan, kereskedői érzékkel vezetett és a fejlődésben nem türelmetlen és nem sokat akaró ipari alapításnak Aradon föltétlenül jövője és jövedelmezősége van. A kis iparvállalatokat legtöbbször az viseli meg, hogy

A bácskai urak.

Irta: Móricz Pál.

Magyarországon híre sem volt még akkor, tájt a vasutnak, midőn a bácskai nemes urak és szabadkai bunyó polgárok koronázást jártak Pozsonyban. Az országútszélen „Hó! Megállj! Itt a fogadó!” cégéres csárdák sorakoztak kitért kapus állásokkal. A berkekből cifra sürrős lovas legények leselkedtek az utasokra, node a bácskai urak királykoronázó karavánjától visszariadoztak még a puszta szilaj fia is. Egész haditábornak tűnt fel ez a karaván. Az aranytokos kardu urak bőrfedeles stájerkocsikban kényelmeskedtek. A málbát vastengelyű teherkocsikon szállították utánok. Karabélyos gyaloghajduk begyeshedtek a bakon. A zöldoldmányos, csörgő kardos huszárok lóhátról vezették az urak osztagos, sallangos paripáit.

Egész Magyarország szinte java Pozsonyba gyülekezett akkor, a kővér erszényű bácskai urak tehát hogy is maradtak volna onnét el? Amidőn ilyen országos dinom dánom kínálkozott. Meg Ferdinándus urat is látni akarták már, akit ilyen néven ötödjére koronáztak királynak és legkiválóbb tulajdonsága gyanánt a gombóc-évét emlegették. Már csak a bácskai urak is látni akartak egy gombócegy királyt, mert a jámbor Ferdinándus elődjei odaelőbb legiakább országok asirjával, nemzetek vérével táplálkoztak... Hintókba ülének a bácskai urak. Felcibélődének a Vojnicok, Antunovicok, Latinovicok, Mamuzsiasok, Szkenderevicsek, meg

többi Markovicok, egyébként szivből-lélekből kiválasztott büszke magyarok. Olyan gálarubákat szabattak a koronázási parádéhoz, hogy egy Esterházyra ráillett volna egyik-másik. A vasalt kocsiládákat meg arannyal, ezüstrrel rakták tele. A harapni valót és a kábitóan illatos szüszleány véreként harmatpiros karlécai örömet szekerekkel vitték a hosszú utra. A hordók tetején ott kushadostak, ott bóbiskoltak a bunyó urak nótástorku kedves muzsikásai, a szabadkai híres tamburások is. Talán nem is alap nélkül settegették, suttogták, hogy azok a villogós szemű, firtós haju, nyulánk apród fiukleányok voltak? Ahol pihentetésre megállottak az urak, mindjárt pendült a tambura. Rezzgettek azok a féjdelmas, jajongáz szláv melódiák, hát még mikor a csanádi dudás és a Szegedről származott magyar klarinétos ráfújták a szilaj kuruhuszár verbunkost! Vagy közben kesergő magyart, andalgókat tettek rá a zengő hurok mesterei?

— Huj! Huj! Bratyicskám! Batyuskám! — Hórihorgas Vojnic István urnak nótát muzsikált még az ezütsarkantyuja is. — Huj, huj! Bratyicskám! Batyuskám! — Azok a csintókos haju öreg hajduk nyáron rötöttek zsvány-pecsényét. A pecsenyeszagra messze határból vágyakozva bufogtak a kutyák. A lányos dereku apródok ezüst kupába töltögették a szeremi olvatag rubintost. Oreg Sztipó hajdu honi morcos ízű, morcos színű sillerrel is szívesen szolgált a szomszjas torkuaknak.

Nehogy a koronázási parádét lekészék, az

egyik pozsonyi vendégfogadóban már jó egy héttel előbb kvartélyt ütöttek a bácskai urak. Olyan hatalmas szalát bérleltek ki, ahányan csak voltak, mindnyájan beleférték Vojnic urak. És ekkor kezdődött még csak az igazi hajcibé! Ejjel-nappal sajgott a nagy áldomás. A nyiri, binari, sárosi, somogyi és a többi Bereg-ungi urak, az országból összesereglett mindenféle hitű nemesek előtt példásan ki akarták vágni a pecket a bácskai urak. Ivásban, táncban, nótázásban, kártyánál jelesül előljártak a bunyók. Még a koronázás napját előző éjszaka is ugyancsak verték sz asztalt. Ejjéltájt heverték végig a tábori ágyakon. Vak sötétség borongott a nagyszalában. A mámoros urak fejére borszagu, ételszagu kövér levegő nehezedett. A csukott ablaktáblák mellett jóízűen hortyogtak a bunyó urak. Hogy-hogy a nem! Egyszer az egyik Vojnic ur mégis felneszelt. Oldalba lökte szomszéd cimboráját, aki az ablakhoz közelebb fektült.

— Héj! Lázó! Batyuskám! Kelj fel mán no!

— Mi! Mi az? — Lázó urnak még fölében zengett a hetednapos muzsikaszó. Félálmosan, félmámorosan kapkodni kezdett.

— Batyuskám! Nyisd ki az ablaktáblát — mondta neki Vojnic — ugyan nézd meg mán, pajtikám! Virnyad-e mán?

— Jól van nó! Jól van nó! Nem vagyok én bakter! — dünyögött bosszusan Lázó ur, mindamellert a sötétben addig botorkált, hogy

hamar akarják befutni a nagy gyárak több évtizedes pályáját, nincs tü elmük a természetes, egészséges fejlődés fokozatait bevárni és ellelejtik, mennyi idő telt be, amíg néhai Ganz Abraham budai öntőmester műhelyéből a mai világhírű gyár lett.

Rakovszky Justhék ellen.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 25.

Az appropriáció vitája ma új lendületet vett. Rakovszky István mai beszédének legnagyobb részét Justhék állásfoglalásának kritikájának szánta, de álláspontját természetesen csak a Justh párttal való folytonos összetűzés közt tudta kifejtetni. Az általános vitához még holnapra is több szónok maradt föliratkozva.

Náray Lajos elnök nyitotta meg az ülést. A beérkezett kérvényeket a kérvényi bizottsághoz utasítja a Hár.

Szabó István (nagyvárdi) megokolja azt az indítványát, hogy az urbéres községeket illetett italmérési jog megszüntetéséért járó kártalanítás összegét adják ki a volt urbéreseknek.

Lutács László pénzügyminiszter hangoztatja, hogy az indítvány nem áll összhangban a Kuria e dologban hozott ítéletével. A dolog josi része ezzel tehát elintéződött. A közigazgatási része pedig a belügyminisztérium hatáskörébe tartozik. Készségét jelenti ki arra, hogy a kérdés teljes megoldására tárgyalásokat kezdjen.

Szabó István a miniszter fölvilágosítása után indítványát visszavonja.

Következett az appropriáció általános vitájának folytatása.

Polónyi Dezső főképp a horvát politika miatt bizalmatlan a kormány iránt. Rajzolja a Tomasics érárt a nem hiszi, hogy Csuvsaj bánága javulást hozzon, mert az irányító magyar kormánypolitika ugyanaz marad. A horvátokkal való békés megegyezés csak fikció.

Rakovszky István rámutat a béke szükségére a arra, hogy nincs párt, mely nem a békét óhajtja. Terjedelmesen foglalkozik azután a Justh-párt állásfoglalásával. Tökéletesen hibáztatja a véderőreform kérdésének a választójoggal való összekapcsolását. Nem hiszi különben, hogy az általános, egyenlő, tit-

kos választójog sokat javít a helyzeten, legfeljebb az következik be, hogy a kormány még több pénzt, még több katonát s még nagyobb hivatali erőszakot visz a választásokba. A legelső kötelesség: a választások tisztaságának biztosítása, amivel nem akarja azt mondani, hogy a választójog kiterjesztésére nincs szükség. Hüllőval szemben kijelenti, hogy az ut a választóreformhoz nem a véderőreformon keresztül vezet. (Zajos ellenmondás a Justh-párton) A Justh párt álláspontját tarthatatlannak véli. Ez a párt nagy szolgálatot tett ugyan azzal, hogy harca következtében a véderőjavaslatból mostani formájában rem lesz törvény s kívánja is, hogy ez te is következék.

Justh Gyula: Így is lesz!

Rakovszky István: Az obstrukció fegyverét a magyar parlament ki nem adhatja a kezéből, de lehetetlen, hogy az obstrukcióval a többséget törvényalkotásra akarják kényszeríteni. (Zajos helyeslés jobbról)

Főkiáltások a szélsőbalon: Csak a saját programját váltsa be.

Rakovszky István kérdi Justhékot, hogy ha az egész többség, a Kossuth-párt, a néppárt és a pártönkivüliek megállapodnak abban, hogy a véderőjavaslatot kellő feltételek ellenében keresztülbocsátják, akkor is obstrukálni fognak?

Zajos főkiáltások a jobboldalon: Erre feleljenek!

Rakovszky István: Ha igen, ennek a következménye a legteljesebb parlamenti káosz volna.

Főkiáltások a jobboldalon: Anarkia!

Rakovszky István: Rámutat azután arra, hogy Justhék is, a szociáldemokraták is más-más választójogot akarnak.

Justh Gyula: Őszre akar bennünket vesztíteni.

Rakovszky István azzal fejezi be beszédét, hogy ha a kormány megoldást akar teremteni, akkor engednie kell mostani csökönységéből s az ellenzéki pártokkal a megegyezést kell keresnie. A javaslatot nem fogadja el.

Polónyi Géza a pártönkivüli függetlenségi nevében jelenti, hogy a csoport előbb a választójogi reformot akarja s fölfogása szerint csak azután kerülhet sor a véderőreformra. Polemizál azután Rakovszky Istvánnal. Téved Rakovszky, ha azt hiszi, hogy beszédével a közö ellenzéki pártok közé éket ver. Nem érti az általános választói jogtól való idegenkedést, mert hiszen sokan azok közül, a kik ma élesen ellene vannak, a koalíció idején a program alapján támogatták a kormányt. Andrássy maga ásta meg a sírját a plurális reformmal. Hiába veti közbe Rakovszky: a Justh-

párt és a szociálisták reformterve más. Ha így van, az csak Justhék javára szól. De nem ez a főkérdés, hanem arra kell elsősorban kíváncsinnak lennie a Háznak, hogy a kormány, a mely ugyancsak az általános választói jog alapján áll, mit ért azon? Jöjjön előbb a választójog, aztán a véderő. Csak a népparlament vihatja ki a nemzeti állam legerősebb törekvéseit. Minden erővel küzdeni fognak azért, amit Kossuth Ferenc próklamációjában hirdetett és kéri a Justh-pártot, hogy a pártönkivüli függetlenségi kisdied, de elszánt csapatának csatlakozását fogadják jó szívetel.

Az ülés negyedhárom órakor végződött.

Az aradi Kamara közgyűlése.

(Az elnökválasztás évfordulója. — A pénzügyintézet kamara ellen. — Vasuti ügyek. — A város gyáralapítási programja. — Új pénznemek veretése. — Az aradi vásárok ellen. — Arad és a sürgönylevelek. — Új levelezőtárgyak. — A Kamara jubileuma.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ma délután tartotta első plenáris ülését az 1912. évben. Ottenberg Tivadar elnök verette és nyitotta meg tartalmas megnyitó-beszédével a közgyűlést, melynek majdnem teljes számban összegyűlt tagjait melegen üdvözölte. Megemlékezett arról, hogy épen e hónapban volt egy éves évfordulója az elnökké tölét megválasztásának a visszapillantást vet a múlt év eseményeire, rámutatván arra, hogy ez idő alatt a Kamara milyen működést fejtett ki. Csak az érdekeség szempontjából mutat rá a debreceni kamara jegyzőkönyvében foglalt egy kimutatsra, mely felüti azt, hogy a kamarák által az elmúlt év folyamán tett kezdeményezéseknek több mint a fele az aradi kamarától származik; ilyen például a magyar vámpolitikai központnak, a vidéken létesítendő tőzsdéknek s az ipari munkásoknak ügye, melyek egy része, mint például a vámpolitikai központ, már megvalósult, másrésze pedig a megvalósulás stádiumában áll. — Foglalkozik közgazdasági életünk legújabb eseményeivel, ezek között avval a törvényhozási aktsussal, mely a mezőgazdaságokban foglalkoztatott ipari munkásokat — szinte észrevétlenül — kivette a munkásbiztosítási törvény hatálya alól s a gazdasági cselédpénztárba sorozta őket, ahol a biztosítási kötelezettség csak fakultatív, ellenben a biztosítási díjakat azok teljes összegében a munkások egyedül fizetik. Ez retrográd irányu haladás szemben avval az igazán nagyszabású, progresszív haladással, melyet a nyugati államok szociális törvényhozása fölmutat.

Legérdekesebb része volt az elnök megnyitó beszédének a pénzügyintézet kamara létesítésének terve elleni állásfoglalás. Kijelentette Ottenberg Tivadar, hogy nemcsak mint kamarai elnök, hanem, mint takarékpénztári vezérigazgató is szükségtelennek, sőt szerencsétlenné tartja a pénzügyintézetek szövetségének vezetősége által fölvetett ezt a tervet, mert a pénzügyintézet kamara számára szükség nincs s nem volna arra szükség akkor sem, ha nem lenne a pénzügyintézeteknek két szövetségük is, mert az érdekképviseleti teendőket a kereskedelmi és iparkamara kifogástalanul s a maguk általános elismert előzékenységével ellátják, tárgyi szükség tehát a külön pénzügyintézet kamara felállítását nem indokolja. — Megemlékezett az elnök kegyeletos szavakban Neuman Samu elhunytáról, majd rátért a kamara negyven éves fennállása alkalmából rendezendő jubileum dologára, jelezvén, hogy ez ügyben a napirend során külön előterjesztést fog tenni. Üdvözölte egyszeremind Domány József aradi bornagykereskedőt, aki a kamara fennállása óta fáradhatatlanul működő tagja kamarának.

Bérczi Pál a kamara kerületébe tartozó iparosok nevében is üdvözli Ottenberg Tivadart elnöki működésének első évfordulóján. A kamara tagjai örömmel látják azt az intenzív tevékenységet és szorgalmas munkálkodást, melyet kereskedelmünk és iparunk érdekében az elnök és az ő kiváló munkatársai kifejtettek s

végre rátalált egy nyikorgó szárnyas ajtóra. Megnyugtatólag tárta ki a szárnyas deszkatablákát: — Alhatunk még urak: Mint a cigányasszony szerelme, olyan sötét az éjszaka... Hanem azért még ilyen különös időt nem tapasztaltam!

— No, mi az! Mi az Lázóskám! — tudakolták álmosan a bácskai urak.

— Hát tudjátok! Még én ilyent nem érttem! Valami különös sajtuszagu idő van odakint...

— Ehe, he! Hehe, he! — a bunyók kacagni kezdtek Lázót, de mikor az tovább is erősködött a sajtuszagu időjárás mellett, a hang irányában Vojnics István ur is melléje botorkált. A kinyitott táblán belőre dugta fejét. Elámultan kiáltotta:

— Az ám! Mintha csak érett makói sajtot szagálnék...

Egy Vojnics szava mindig olyan szent volt a bunyóknak — ma is próféta odalent Vojnics Pista báró — hogy ebben azután végleg is megnyugodtak a bácskai urak. Fejükre rántották a takarót és mihamar tovább aludtak. Aludtak, aludtak, mignem egyszer csak rettenetséges égyuzásra, harangzugasra riadtak fel. Ugyancsak keményen dönggették rájuk a szálaajtót is.

— Ucu neki! Hűj, hó! — egymás tyukaszemét gázolva, ugrándoztak ki az ágyból a bácskai urak. Valamelyiknek sikerült az ajtót is kinyitni. Azért csukták be lefekvés előtt az ajtót, nehogy tréfát csináljanak velük más vármegyébéli pajkos uricimborák. A nyitott ajtón betódultak a cselédek. Sebteben kinyit-

gatták a belső ablaktáblákat. Özönével ömlött be a vakító fényes déli napsugár. Széles szájjal vigyorgott a nap, amikor meglátta a kipkédő kapkodó bunyó urakat. Sárga csizma, aranyos kardok, megyszínpiros nadrág, boglárforogós kalpag, drágaköves mente repkedett a kezökben...

— Ucu neki! Háláh Isten! — végre mégis neki indulhattak táncos hátiparipáikon, leányos dereku, remek apródaikkal a büszke bácskai urak a királykoronázáshoz. Ám, támadt is egetverő derűtség, amidőn szemközt találtak magukkal az országból összesereglett vitézi rendet! Már vége volt a koronázási parádénak. Már a koronázási domból, a lezajlott ünnepség után széledeztek kvártélyaikra a többi nemesek! De még óriásibb mulatság támadt, a mikor az egyik szemfüles sárosi nemes kifürkészte a bácskai urak lelkesedésének okát is! Midőn kitudódott, hogy amikor szabadkai Mamuzsics László ur az időt megnézni felkelt, az ablaktábla helyett egy falithéka szárnyas ajtaját nyitotta ki. Persze a falba vájt szekrényben vak sötétség volt. A sajtuszagu időjárás utkának meg az lett a magyarázata, hogy az egyik bunyó ur épen az ablak helyett elvettett faliszekrénybe akasztotta be borkoresolyának felette fiúom, makói kukacos sajtól degez szeredását...

— Huj, juj! Bratycskáim! Batyuskáim! Talán azt sem alap nélkül settegették-suttogták azokról a fránya bácskai urakról, hogy a villogás szemü, fürtös hajju, nyulánk fiatal, gyönyögs topánkás apródjaik is — lányok voltak? Huj, juj! Régen volt az!

kéri, hogy ezen az úton vezessék tovább is a kamarát hivatásának teljességében. (Eljenzés.)
 Ottenberg Tivadar halála szavakban köszönte meg a közgyűlés részéről megnyilvánult a váratlan óvációt. — A napirend fontosabb részéről az elábbi tudósítást közöljük:

Jelentette az elnök, hogy a waggonhiány ügyében a kamara több felterjesztést, jelentést és panaszt küldött a kereskedelmi miniszteriumhoz.

Előterjesztést tett az elnökség a közgyűlésnek szíriánt, hogy a korona számitás elterjedése érdekében, valamint forgalmi okokból is új pénznemek veretése iránt tegyen javaslatot a kamara a pénzügyminiszternek. Szükségesnek tartaná az 50 filléres váltópénz behozatalát, amely négyzetes formában, vagy közepén lukasan volna — a könnyű megkülönböztetés okából — verendő. A Kamara közgyűlése elhatározta, hogy Arad várossal egyetértőleg egy városi iparfejlesztő tervezetet dolgoz ki, amely a gyáralapítási tervek elbírálásánál a jövőben alapul fog szolgálni.

Sok panasz merült fel az aradi kereskedők, iparosok és általában a szállító közönség köréből a helybeli vasuti raktárak szűk volta és ennek következtében előálló késedelmes áru kiszolgáltatás miatt. A megérkezett áruk csak hetek múlva jutnak a címzett birtokába, ami sokszor igen érzékeny károsodást jelent. Ezért a kamarai teljes ülés utasította az elnökséget, hogy a vasuti raktárak célszerű átalakítása és kibővítése érdekében az üzletvezetésénél a megfelelő lépéseket tegye meg.

Tárgyalta a teljes ülés a gyulai vasuti állomáson uralkodó, az aradihoz lényegében hasonló, már-már tűrhetetlen viszonyok orvoslását is. Negyven év óta nem történt semmi bővítés az állomáson, pedig a forgalom tetemesen megnövekedett. A raktárak szűkek, a vágányhálózat kicsi, úgy, hogy nagyobb forgalom idején a vasut a fekbérmentes határidőt leszállítja, a fekbérek pedig ötszöröse emeli. A kamara a szükséges bővítési munkálatok foganatba vétele érdekében az államvasutak igazgatóságánál közben fog járni.

Foglalkozott a kamarai plénum a kereskedelmi miniszter által — egyelőre ideiglenesen — meghonosított táviratlevelekkel. Ezeknek a formalmát ugyanis a miniszter csak azokra a városokra korlátozta egyelőre, amelyekben teljes éjjeli táviratszolgálat van. Mivel Aradon a táviratszolgálat csak éjjelig tart, a kamara kérni fogja annak egész éjjelre való kiterjesztését, hogy ezzel a táviratlevelek forgalmában Arad város is részt vehessen.

Programjába vette a kamara az aradi országos vásároknak sokszor felpanaszolt ügyét. A kamara az aradi vásárok ügyének végleges és gyökeres rendezése érdekében folyó évi február hó 1-én széleskörű anketot fog tartani.

A kamara a folyó évben fogja betölteni fennállásának negyvenedik évét. A teljes ülés elhatározta, hogy a négy évtizedes jubileumot országos kamarai kongresszus rendezésével, megfelelő ünnepek között fogja megünni. A jubileumi bizottságba a teljes ülés Ottenberg Tivadar elnöklété alatt a következő kamarai tagokat választotta be: *Eles Ármán és Steigerwald Alajos* alelnököket, *Adler Andor, Andrenyi Károly bárót, Goldschmidt Sándort, Hegyi Albertet, Steiner Ferencet, Tedeschi Viktort, Bérczi Pált, Hönig Ottót, ifj. Müller Józsefet, Probst Mihályt, Reinhart Gyulát, Szántay Lajost, Szablóczki Lászlót, Fábry Sándor dr., Faragó Rezsőt, Glück Károlyt, Kovács Vincét, Kristyóri Jánost, Lócs Rezsőt, Nemess Zsigmond dr., Nesnera Aladárt, Reiber Emilt, Reisinger Sándort.* A külső tagok közül: *Wagner József, Weisz Mór, Teitsek Adolf, Lélek István, Eliás Simon, Kohn Lajos és Szócs F. Lajos.* Egyszermind felhatalmazta az elnökséget, hogy a bizottságot még kiegészítse.

A kamarai levelezőtagok névsorát egyhangú választással még a következőkkel egészítette ki a kamarai teljes ülés: *Pfeiffer Gyula* aradi Máv. üzletvezető, *Szabó Zoltán, Dörner János, Leopold Zsigmond, Löbl Gyula és Hecht Adolf dr.*

Összekülönbözés egy katonaszökevény miatt.

(Incidens főkapitány és rendőrbíró között.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25.

A rendőrbíróság reformját létesítő törvény a múlt év január hó 1-től van életben és úgy a szakkörök, mint a nagyközönség részéről is sok panasz hangzik el a törvény hiányai miatt. Maguk a törvényt kezelő hatóságok sincsenek teljesen tisztában például a rendőrbíróság hatáskörével és annak a rendőrséghez való viszonyával. Ennek a határozatlanságnak a következménye az a félték vitára okot adó esemény, amely ma az aradi rendőrségen játszódott le.

Megírtuk, hogy *Greén Nándor* főkapitány előzetes letartóztatásba helyezte *Galambos Jánost*, akit azzal gyanúsít, hogy tárcadobással Aradon több csalást követett el. Távirati megkeresést intézett több helyre, hogy a csaló előéletét tisztázza. Ma reggel *Galambos* a főkapitány elé kívánczolt és kijelentette, hogy amit eddig mondott, az mind hazugság, mert őt nem is *Galambos*-nak hívják, nem is *Cirákon* született, hanem *Horváth Pál* a neve, budapesti születésű, szülei is ott laknak és december közepe táján megszökött ezredétől, amely most *Bécsben* állomásozik. Bevallotta, hogy különböző hamis neveket használt és Aradon is *Kovács Gábor* néven vett lakást egy szállodában. Minthogy ma reggel a főkapitány tudomására jutott, hogy a csaló hetekkel ezelőtt *Somló Ármán dr.* ügyvéd csalárdját is be akarta csapni hamis ékszer eladásával, emiatt is elrendelte ellene a nyomozást, azonkívül pedig feljelentést tett ellere *Szathmári Béla dr.* rendőrbírónál hamis név használata címén és elrendelte a letartóztatását.

Horváthot felkísérték a rendőrbíró elé, aki mikor elolvasta a főkapitány feljelentését és ebből megtudta, hogy *Horváth* katonaszökevény is, kijelentette a vádlott előtt, hogy rendőrral átkísérteti a katonai hatóságokhoz és a feljelentésben foglalt vétségek ügyében nem ítélkezik. Meg is hozta a végzését és elrendelte *Horváth* átkísérését.

Erről tudomást szerzett a bűnügyi osztályt vezető főkapitány és a maga részéről más intézkedést tartott szükségesnek, mert be akarta fejezni a nyomozást és a letartóztatott csalót oly furfangos embernek ismerte meg, hogy méltán felvelődhetett az az aggodalom, vajon tényleg katonaszökevény-e és nem használja-e ezt az állítást ürügyül arra, hogy az aradi rendőrség kezei közül kiszabaduljon. Ugy határozott tehát, hogy előbb kérdést intéz az illetékes hatóságokhoz, ennek a körülménynek megállapítása céljából és ha az beigazolódik, akkor az aradi hadbírószéktől katonai készütséget kér a szökevény elfállítására.

A rendőrbíró ragaszkodott ahhoz, hogy az ő végzése végrehajtsák, míg a főkapitány bűnügyi nyomozás szempontjából a maga elhatározását tartotta helyesnek és célravezetőnek. Hosszabb izgatott szóbeli vita folyt le a két férfi között, mely azzal végződött, hogy a főkapitánynak nem sikerült meggyőznie *Szathmári dr.* eljárásának céltalanságáról, viszont ez ragaszkodott ahhoz, hogy a már meghozott végzése végrehajtsák. *Greén* azt iparkodott bizonyítani, hogy a letartóztatás percében a rendőrbíró hatásköre megszűnt és ő intézkedik tovább, míg *Szathmári dr.* megmaradt ama felfogása mellett, hogy miután megtudta, hogy *Horváth* katonaszökevény a bűnügyi osztálynak nincs joga vele foglalkozni.

A vita meddő maradt és csak a vitákozónak okozott felesleges izgalmakat, mert a rossz törvényt jól magyarázni nem lehet és annak fonákjaiból következnek az ilyen hátravillongások.

VÁROS ÉS MEGYE.

Mennyi lakosa van Aradmegyének?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25.

Aradmegye a fontosabb törvényhatósági szabályrendeleteket az 1912. év folyamán gyűjteménybe foglalva kiadja a közigazgatási tisztviselők számára. A gyűjteményben több olyan szabályrendelet is van, amely a szerint kerül módosításra, amint eselleg a lakosság száma növekedett, vagy fogyott az egyes községekben, járásokban, ilyen például a bábartartási, községi orvostartási szabályrendelet. Erre való tekintettel *Dálnoki Nagy Lajos* alispán megsűrgette a központi statisztikai hivatalnál az 1910. évi népszámlálás aradmegyei adatait. A statisztikai hivatal ma küldötte meg a népszámlálásnak Aradmegyére vonatkozó kimutatását, amely részletezi a lakosságot községenként, járásonként és az egész megyében. — A népszámlálóbiztosok Aradmegye tíz járásában összesen 351.222 lakót találtak. A lakosság az egyes járásokban így oszlik meg: az aradi járás tizenöt községében 39.385 lakos, a borosjenői járás tizenhét községében 37.421 lakos, a borossebesi járás negyvenkét községében 36.443 lakos, az eleki járás tíz községében 34.209 lakos, a kishajói járás huszonegy községében 52.536 lakos, a magyarpécskai járás nyolc községében 30.289 lakos, a máriaradnai járás harminchat községében 34.435 lakos, a nagyhalmágyi járás harminchárom községében 21.030 lakos, tornovai járás tizenhét községében 27.476 lakos, világosi járás tizenegy községében 37.980 lakos. — Az átlagos népesség legnagyobb az aradi, eleki, magyarpécskai járásokban, ahol az egyes községek lakossága kivétel nélkül meghaladja az ezer lelket. A tornovai, máriaradnai, borossebesi és nagyhalmágyi járásokban viszont az 5-600 főnyi községek dominálnak és e járások legnépesebb községei a járási székhelyek: *Körösbökény* 3632, *Tornova* 3043, *Máriaradna* 2858, *Nagyhalmágy* 1325 főnyi lakosságnak. Aradmegyének az 1910. évi népszámlálás adatai szerint tizenegy olyan községe van, amelynek ötezernél több a lakója és pedig *Ópécska* (9571), *Kürtös* (8298), *Magyarpécska* (8066), *Világos* (7315), *Elek* (7268), *Borosjenő* (6599), *Ujzentanna* (5814), *Szemlak* (5670), *Pankota* (5607), *Székudvar* (5534), *Ószentanna* (5010).

A legkisebb aradmegyei községek a borossebesi járásban vannak, így *Bálfalvának* és *Köröskocsobának* mindössze 112-112 lakója van, *Borosztok*nak pedig 177. Nem sokkal népesebb a máriaradnai járásba tartozó *Felsőköves* sem 208 lakójával és *Keresztospatak* a nagyhalmágyi járásban 248 lakossal.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	181
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	181
Nyomda	181

Elmozdított vezérigazgató.

(A Benoid-gyár elintézett válsága. — Az új vezérigazgató: Sármezey Endre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25.

Néhány nap óta kellemetlen hírek kerültek forgalomba az aradi kereskedelmi életben a város egyik jelentős gyártelepéről. Arról szölk a hírek, hogy a Benoid gyár részvénytársaság válságba jutott és fizetési kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. A nyilvánosság mindaddig nem foglalkozott ezekkel az ellenőrizhetetlen hírekkel, míg a gyár igazgatósága hivatalosan is be nem ismerte, hogy *tényleg* vannak muló zavarok a vállalat üzletmenetében, ezeket azonban erős kézzel és gyors intézkedéssel valószínűleg sikerül megszüntetni. A gyár válságának híre kinosan érintette Arad gazdasági vezetőit; sokan már azt is tudni vélték, hogy a vállalat beszünteti üzemét és ezzel egy csomó munkás kenyér nélkül marad, pár száz részvényes pedig tekintélyes tőkét veszít el. Szerencsére ez merész túlzásnak bizonyult. Annyi tény, hogy a gyár a hozzá nem értő vezetés következtében rossz vágányra siklott és így erős kockázatba sodródott a részvényesek. Ma azután az igazgatóság radikális intézkedésével egyelőre megszüntette a válságot: Lészay Ottót, a gyár vezérigazgatóját elmozdította állásától és helyét egy kiváló szaktudású, nagy kereskedelmi érzékkel bíró férfival, Sármezey Endrével töltötte be. Sármezey Endre az Arad Csarádi-Egyesült vasutak igazgató-főmérnöke tudvalevőleg márciusban otthagyja a vasutnál visszállását, nyugalmába vonul, illetőleg más téren érvényesítési tudását, tapasztalatait. Az igazgatóság erélyes intézkedéséről valószínűleg Lészay Ottónak még nincs is tudomása, mert ez idő szerint senki sem tudja, hogy a volt vezérigazgató hol tartózkodik? Az igazgatóság azt hitte, hogy Lészay Ottó Berlinbe utazott, amde az őt hazahívó táviratok kézbesítés nélkül érkeztek vissza. Ez azonban nem jelenti azt, hogy Lészay eltűnt, mert hiszen az sincs kizárva, hogy a volt vezérigazgató hazafelé indult és a távirat már azért nem találta Berlinben.

A Benoid ügyeiről és az ezzel összefüggő eseményekről az a részletes tudósításunk számol be:

A gyár működése.

Mintegy hat esztendővel ezelőtt alapították a Benoid-gyárat, amely eleinte csak a Benoid-gáz bevezetését tartotta legfőbb üzleti feladatának. Lészay Ottó vezérigazgató, aki talantumos mérnöknek, de tapasztalatlan kereskedelmi vezetőnek bizonyult, belátta, hogy a gáz nem ad elég munkát a gyárnak s ezért más üzletágat is felvett a vállalat programjába. Vízvezetékek felszerelésekkel is kísérletezett és nagy igyekezettel látott az ilyen természetű munkák megszerzéséhez. Legutóbb Székesfehérvárról a városi vízvezeték munkáinak bevezetését kapta meg a Benoid-gyár. Ezen a milliós vállalkozáson azonban époly kevés volt a haszon, mint Lészay egyéb munkáin. Szakértők szerint a vezérigazgató túlságosan ócsón vállalta fél a munkálatokat, azt hívén, hogy a nagy forgalom

majd megteremti a haszon gyümölcsseit. Ebben azonban végzetesen csalódott Lészay Ottó, mert a haszon sehogyse akart a gyár mellé szegődni. Forgatókéje kevés volt a részvénytársaságnak s ezért a működés második esztendőjében kénytelen volt nagyobb kölcsönhöz folyamodni. Néhány aradi pénzintézettel össze-kötötésbe lépett, azonban a hitelforrások lassankint kezdtek kiapadni, mert a gyár csak nehezen tudott eleget tenni kötelezettségeinek. A beavatottak szerint Lészay nem vette túlságosan szigorúan a pénzintézetek ama fenyegetését, hogy megszakítják a gyárral az üzleti összeköttetést, ha nagyobb pontosságot nem tapasztalnak nála.

A pénz és hitel folytonos apadása arra indította a vezetőséget, hogy az eddigi négyszázezer korona alaptőkét duplájára emelje. A tőkefölemelés akadálytalanul megtörtént, mert az igazgatóság magnástagjai szindikálták a részvényeket. A friss pénz azonban még mindig nem sokat lendített az üzletmeneten, Lészay Ottó lótt futott, azonban hasznót tudott produkálni.

Legutóbb megpróbálkozott a gyárnak olyan módon nimbust szerezni, hogy repülőgépekkel kísérleteztetett. Azzal a tervvel foglalkozott, hogy a gyár majd repülőgépek gyártására is berendezkedik. Azt is tervezte, hogy a társaság Arad és Budapest között repülőversenyt rendez. Lehozatta BokorMóric aviatikust, aki hónapokig tartózkodott Aradon és a gyár körül repülőgépekkel kísérletezett. Sikerült is neki a gurulásig eljutni.

Miután az igazgatóság belátta, hogy ezek a kísérletezések nem vezetnek közelebb a gyárat ama célhoz, amelyet röviden haszonnak neveznek, megtiltotta Lészaynak a repülőgépekkel való időpocséklást.

Válságos helyzet.

Ilyen üzletmenet mellett Lészay is belátta, hogy lehetetlen pozitív hasznót fölmutatni. Újabb kísérletet tett tehát, hogy a gyárat föllendítse. Németországban működött egy ugynevezett radiator gyár, amely új típusú fűtőkészülékeket gyártott. Lészay a radiator gyárral megállapodott, hogy a felszerelését és a modelleket eladja a Benoid-gyárnak.

Néhány nappal ezelőtt megérkezett a föl-szerelés a modellekkel együtt, amelyekért negyven ezer koronát kellett volna fizetni. Lészay időközben elutazott Aradról és úgy intézkedett, hogy a szállítmányt az aradi közraktárban helyezték el, az érle járó összeget pedig fizesse ki a közraktár.

A raktár igazgatója, mielőtt a nagy összeget folyósította volna, szakértőkkel felülvizsgálta a radiator modelleket és a szakértő úgy találta, hogy azok értéktelenek. Erre a közraktár megtagadta a negyven ezer korona kifizetését. Nehogy azonban visszamenjen a szállítmány, a közraktár kifizette a szállítási díjat és a vámot, amely összesen tizenháromezer koronát tett ki. Az összeget azonban azonnal betábláztatta a gyár gáji ingatlacára, mert félt, hogy másképpen elvesz a tizenháromezer korona.

Az igazgatóság várta, hogy Lészay hazajöjjön és intézkedjék a radiatorok ügyében. Mivel azonban a vezérigazgató nem jelentkezett, nem is adott magáról életjelet, gyanakodni kezdtek. A gyár titkára jelentette, hogy a hónap végén a vállalatnak nagy kötelezettségek vannak és egyáltalán nincs fedezet ezekre.

Hol van Lészay?

— Az igazgatóság döntése. —

Sármezey Endre, az igazgatóság elnöke és Mandl Vilmos, a részvénytársaság ügyésze a

gyárban érdeklődtek, vajjon hol tartózkodhatik Lészay Ottó. Hoffmann titkár azt a felvilágosítást adta, hogy Lészay január 11-én utazott el Aradról Budapestre, fizetési ügyben. Onnan állítólag Berlin felé vette útját, hogy a radiatorok ügyében az ottani érdekeltséggel megbeszéléseket folytasson. Hogy mikor érkezik haza, arra nézve a gyárban seki sem tudott felvilágosítást adni. Minthogy a városban, sőt Budapesten tőzsdei körökben is kellemetlen hírek keltek szárnyra a Benoid gyár fizetésképtelenségéről, Sármezey szükségesnek tartotta az igazgatóságot rendkívüli gyűlésre összehívni. Ezt az ülést ma délelben a gyár tanácstermében tartották meg és résztvevtek azon az elnökön kívül Széchenyi Viktor gróf székesfehérvári és Ráday Gedeon gróf pestmegyei főispán, továbbá Paikert Henrik igazgatósági tagok és Mandl Vilmos dr. ügyész.

Sármezey elnök az ülést megnyitó beszédében utalt arra, hogy kellemetlen hírek terjedtek el a részvénytársaságról, ezért vált szükségessé az igazgatóság összehívása. Közölte továbbá, hogy január végével a gyárnak nagyobb anyagi kötelezettségei vannak és a vezérigazgató elutazása előtt nem intézkedett ezek teljesítése iránt. Az igazgatóság — mondotta Sármezey — táviratilag hívta haza Lészay Ottót, azonban a távirat sem Budapestben, sem Berlinben nem találta a vezérigazgatót. Ezután Széchenyi gróf kifejtette, hogy a részvénytársaságnak olyan helyzetet kell teremteni, hogy a gyárról elterjedt kalandos hírek alaptalanságát kimutathassák.

Az igazgatóság általában konstatálta, hogy a válságos helyzetben csak nagyobb pénzösszeg előteremtésével segíthet. Széchenyi gróf és Ráday gróf azonnal kijelentették, hogy a szükséges összeget, 116.000 koronát készpénzzel befizetik a gyár pénztárába és ezzel az utolsó nehézségeit megsemmisíthetik. Azután az igazgatóság kimondta, hogy Lészay Ottót a vezérigazgatói állásból elmozdítja és a gyár vezetésével Sármezey Endrét bizza meg. Szóba került a Lészay által lanszirozott radiatorok gyártásának ügye is. Ezt az igazgatóság nem ejtette el; elhatározta, hogy a kormánytól anyagi támogatást kér azok gyártására. Az igazgatóság határozatairól különben a következő hivatalos értesítést adta ki:

A Benoid-gyári Részvénytársaság folyó hó 25-én tartott igazgatósági ülésében a következő határozatokat hozta:

1. A vezérigazgatót állásától felmenti.
2. A vezetéssel Sármezey Endre igazgató-elnök urat bizza meg.
3. A radiatorok gyártására, mint új üzletágra, állami kedvezményeket és segítyt kér a kormánytól.

Az elterjesztett hírekkel szemben a valóság az, hogy a Benoid-gyári Részvénytársaság folyó esedékességeinek eleget fog tenni. Arad, 1912. január hó 25-én. Az igazgatóság.

A jövő tervei.

Pénzügyi körökben most természetesen az iránt érdeklődnek, mi módon szándékozik a vezetés a Benoid megrekedt ügyeit. Sármezey Endre szakavatott kezében kétségtelen más irányítást nyer majd a gyár és remény van rá, hogy kiheveri eddigi veszteségeit. Arról is hallottunk, hogy a részvénytársaság rövid idő múlva rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelyen a részvények lebélyegzését határozzák el. Ez azonban csak terv és az sem lehetetlen, hogy semmi sem lesz belőle. A vezetés az elkövetkező napokban átvizsgálja az egész részvénytársaság műszaki és kereskedelmi vezetésére vonatkozó ok-

mányokat és e vizsgálódás befejezte után határozni a gyár jövő sorsáról.

A Benoid és a pénzügyek.

A Benoid gyár körül támadt zavarokról már néhány nap előtt kezdtek suttogni ipari és pénzügyi körökben. Ilyenkor természetesen nem maradnak el a legmerészebb kombinációk sem és sűrűn hallunk ilyen esetekben arról, hogy egyik-másik pénzügyi nagyobb összegű érdekeltségben áll a bajba került vállalattal. Most is hallatszottak hangok, hogy az Aradi Polgári Takarékpénztár félmillió koronát fog veszíteni a Benoid-gyár válsága következtében. A híresztelésekben mi nem bízunk meg és épen azért, amíg az igazgatóság híven meg nem állapította, hogy a Benoid-gyárnál milyen mértékűek a zavarok és hogyan lehetséges azok szanálása, nem foglalkoztunk a vállalat ügyeivel. Most, hogy a szanálás módjai nyilvánosságra kerültek és látjuk, hogy a válság nem olyan nagy, mint amiről az utóbbi napokban beszéltek, megirhatjuk azt is hogy a Polgári Takarékpénztár *tényleg érdekelve van a Benoid részvénytársaságnál*; nem félmillió koronával ugyan, hanem csupán 350 000 koronával. Hogy milyen természetű ez a hitelnyújtás és mennyiben kökázhatta ezt az összeget a Polgári Takarékpénztár igazgatósága, arra nézve Nattland Bernát vezérigazgatóhoz fordultunk, aki a következőket adta elő a Benoiddal való összeköttetésről:

— A Benoid-gyárral évek óta állunk üzleti összeköttetésben. Hogy most minő összegű hitelle lehet a Benoidnak, pontosan nem is tudom, mert az napról-napra változik, úgy, amint a gyár folyószámlájára az összegek befolyanak vagy pedig egy-egy összeget kifizetünk. 350.000 koronára becsülöm azt az összeget, amelyet a Benoid-gyártól különböző címeken követelünk. Nehogy azonban bárki is azt higgye, minthogy ha a Polgári Takarékpénztár könnyelműen hitelne akár magánosoknak, akár gyárvállalatoknak, — kijelentem, hogy a Benoidnak nyújtott hitelt részben prima-aláírásokkal ellátott váltók alapján szavaztuk meg, részben pedig az állami és vármegyei munkálatokért befolyó összegek lekötése ellenében adtuk meg. Az e munkálatokért járó összegek ugyszólván naponként befolyanak hozzánk, még mielőtt a Benoid-gyár megkaphatná szokot az összegeket. Székesfehérvárci tudvalevőleg milliós vállalkozásba fogott a Benoid a városi vízvezeték berendezése révén, Lugoson a kórházat szereli fel, Pozsonyban, Karánsebesen az államvasutak épületeit látja el Benoid-művekkel és az ezekért járó összegek ugyszólván napról-napra a mi pénztárunkba folynak be és ez által törleszti a gyár az általunk neki nyújtott kölcsönösszeget.

— Az ezen munkálatokért járó összegek azonban elveszhetnek akkor, ugyetár, ha a Benoid gyár beszüntetné üzemét és így nem tudna eleget tenni az állammal, vagy egyes vármegyékkel szemben fennálló munka kötelezettségének? — kérdeztük.

— Ez tévedés, — felelte Nattland. — Mi ugyanis a Benoidnak nyújtott hitelnél nem elégedtünk meg e munkák összegének a lekötésével, hanem még a Benoid-gyár igazgatósági tagjainak személyes garanciáját is követeltük. A Benoid igazgatóságában pedig olyan urak vannak, akik nemcsak 350.000 koronát, hanem sok-sok milliót tudnak értékesen garantálni. Ebből tehát látható, hogy a mi pénzügyzetünk az összes kereskedői gondosság kimerítésével nyújtotta a Benoidnak hitelét és teljesen alaptalanok azok a híresztelések, mintha mi akár egy fillért is elvesztenénk ennről, vagy egyéb iparvállalatnál fennálló összeköttetésünk révén.

Szomorunak tartom, hogy az aradi pénzügyi és ipari körök régtől olyan híreket terjesztenek, mintha egyik, vagy másik pénzügyi nagyobb összeget veszítené; ezzel nemcsak egyes pénzügyzetnek, hanem egyáltalában az aradi iparnak is ártanak, mert ilyen hírek következtében a pénzügyzetek természetesen tartózkodnak az iparvállalatok finanszírozásától, mivel nem akarják magukat kiténni kellemetlen meendőmondáknak.

A Benoid-gyárral régebben összeköttetésben állott az Aradi Központi Takarékpénztár is. E pénzügyzet azonban lassanként megvonta a hitelt a gyártól, amely nehezen tett eleget kötelezettségének. Legutóbb már csak 30000 korona követelése volt a pénzügyzetnek a gyárral szemben és ezt is felmondották és kényszerítették a gyárat, hogy tartozását fizesse ki. A vezetőség azonban nem tartotta tulságosan veszélyesnek ezt a kivánságot és nem intézkedett az összeg kifizetése iránt; ezért aztán perrel fenyegették meg a gyárat, azonban még ez se mozdította ki a gyár vezetőségét nyugalmából és napokon keresztül húzta halszította az összeg kifizetését, míg végre csakugyan perre került a sor és jelenleg a per útján van a pénzügyzet követelése.

Beszélgetés az új vezérigazgatóval.

Sármezey Endre a Benoid gyár ma megválasztott új vezérigazgatója az igazgatóság ülése után a válságról és annak okairól így nyilatkozott az Aradi Közlöny előtt:

— Az igazgatóság rövid vita után elhatározta, hogy a gyár ügyeit sűrűszen szanálja. A szanáláshoz szükséges összeget az igazgatóság már meg is szerezte és a vállalat rendelkezésére bocsátotta. Hogy az anyagi válságot mi idézte elő, arról ezeket mondhatom: a Benoid gyárnak január végén nagyobb kötelezettségei voltak esedékesek és azt tapasztaltuk, hogy a néhány hét alatt fizetendő összegek fedezésére nincsen pénz. Ekkor láttuk, hogy a gyár által vállalt munkákért befolyó összegek épen csak az adósságok törlesztésére voltak elegendők. Ezek a körülmények tették szükségessé, hogy a vállalat vezetésében sűrűszen rendet teremtsünk. Az ügyek anyagi rendezésén kívül az igazgatóság mai határozatával Lészay Ottó vezérigazgatót állásától azonnal fölmentette.

— A vállalat, ugyetár, leginkább azért prosperált nehezen, mert Lészay nem tudott beleilleszkedni a gyár kereskedelmi vezetésébe és általában nem értett a vállalat kereskedelmi részéhez:

— Tulajdonképpen abban volt a baj gyökere, hogy a volt vezérigazgató *tul akart terjeszkedni a vállalat szerény keretein*. Ezáltal erősen igénybevette a részvénytársaság tőkéit, amelyeket szétforácsolt. anyagi eredményeket pedig így nem tudott elérni.

— Igaz-e, hogy Lészay sránytalanul olcsó áron vállalt el nagyszabású vállalatokat és berendezéseket, amelyekre azután effektive ráfizettek?

— Erre a kérdésre ma még nem tudok kimerítő választ adni, mert a gyár műszaki és gazdasági ügyeit most akarom a legapróbb részletekig áttanulmányozni. Ehez legalább három hétre van szükségem. A három hét letelével fogom csak biztosan tudni, hogy csakugyan tulságos olcsó áron vállalt-e Lészay Ottó milliós munkákat, amelyek ráfizetéssel végződtek.

— Megfelelnek a valóságnak azok a hírek, amelyek szerint Lészay túlkönnyelműen bánt a gyár vagyonaival, nem számolt el uta-

zási költségeiről, az igazgatóság megkérdezése és beleegyezése nélkül vállalt nagy munkálatokat és fogott bele újabb gyártási ágak bevezetésébe?

— Ami az első kérdést illeti, tény az, hogy Lészay nagyon sűrűn utazgatott. Gyakori utazásait azzal okolta meg, hogy a Benoid-gyárnak az egész országban vannak vállalkozásai, megrendelői, üzletfelei és ezek ellenőrzése, az összeköttetések fönntartása szükségessé teszik jelenlétét. *Utiszámlái, az én véleményem szerint, nem voltak feltűnően nagyok*. A múlt évben például ötezer korona volt az utiszámlája, amiben a külföldi — berlini, párisi — utak költsége is benne foglaltatik. En takarékos ember vagyok, de ennyit bizonyval elköltenék én is annyi utazásban. Annyi tény, hogy Lészay nem részletezte költségeit, hanem minden utról egyetlen összegben számította föl költségeit. Az egyes megrendeléseket általánosságban, nagy vonásokban ismertette az igazgatósággal, a tervek részleteiről azonban nem beszélt. Az igazgatóság pedig bizott annyira Lészay szakértelmében, hogy ezeket a részleteket nem feszegette.

— Arról is beszélnek, hogy a Lészay által készített évi mérlegek kritikán alóliak voltak, amelyekben értéktelen tárgyakat nagyértékűnek jelzett Lészay és állítólag más szabálytalanságok is voltak a mérlegekben. Lehetséges ez?

— Kérem: én voltam az igazgatóság elnöke és ha ilyesmit észleltem volna, bizonyval nem írom alá a mérleget, mert hamis mérleg alá nem írom a nevemet.

Arra a kérdésre, hogy Lészayval szemben van-e a gyárnak valami anyagi kötelezettsége, Sármezey ezt felelte:

— Valami csekély összeget kap még tőlünk. Pontos számokat nem tudok még.

— Talán végkielegítést is remélhet Lészay? Ezen a kérdésen „jót kacagott Sármezey Endre:

— Ne, azt már nem kap.

SPORT.

+ Az AAK. első női tagja. Az Aradi Atletikai Klub ma tartotta első ideai választmányi ülését, amelyből a klub négy diszelnökének, Tisza István grófnak, Urbán Iván főispánnak, Hunyady Károly grófnak és Zselensky Róbert grófnak küldötte el a megválasztásukról szóló értesítést. Három új alapító tagot vett föl a választmány, közöttük a klub első női tagját: Dörner Emilnét, akit az alapító tagok közé iktattak. A klub új alapító tagjai lettek még Györössy Endre és Moldován Ödön. A választmány tagjai sorából megalakította az új tisztikart. Titkárrá ifj. Vas Gusztávot, pénztárosá Györössy Endrét, ellenőrré Bogván Károlyt, jegyzőkké Petrán Györgyöt és Horváth Lászlót, sportintézővé Sipos Sándort, a sporttelep gondnokává ifj. Boros Károlyt választották meg, háznagynak pedig Szathmáry Gézátkerik föl. Az AAK. footballügyeit továbbra is ifj. Boros Károly, atletikai trainingjét pedig Szigethy Jenő vezeti, az általános versenytézést pedig a sportbizottság irányítja, amelybe a tisztikar tagjain és a sporttelep gondnokán kívül Alt Jánost (atletika), Neidenbach Emilt (torna) és Rudnyánszky Endrét (football) választották meg.

+ Az „Aradi Toldi Atletikai Klub” e hó 27-én tartja meg évi közgyűlését a Park vendéglőben (Luther-tér), melyet társasvacsora követ.

Megoperálták József főherceget.

— Sikeres műtét. —
(Saját tudósítónktól.)

Budapest, január 25.

A félhivatalos *Budapesti Tudósító* jelentette ma délben a következő váratlan szenzációt: József királyi herceg ma éjjel erős vakbélgyulladásban megbetegedett. A mai délelőtti folyamán Korányi báró, Müller báró és Herzelt egyetemi tanárok konziliumot tartottak az operáció sürgős végrehajtását tartották szükségesnek. A műtét ma délután két órakor kezdődött a Fásor-Szanatóriumban.

Az operáció után est a jelentést adták ki: Háromnegyed három óra után néhány perccel fogott hozzá az operációhoz Herzelt tanár, amelyben Korányi báró, Hirtenstein dr. főorvos és Chyzelsky dr. József főherceg házi-orvosa segítettek neki. A műtét 31 percig tartott, amely idő alatt Szapáry József gróf a kabinetirodával állandó telefonösszeköttetésben volt és értesítette azt az operáció lefolyásáról. A műtét az orvosok véleménye szerint súlyos természetű volt, de jól sikerült és ha láz nem lép fel, a főherceg hamarosan fel fog épülni. József főherceg állapotáról Paár gróf főhadsegéd tett jelentést az uralkodónak. A műtét után egy félóra múlva a főherceg magához tért a narkózisból és Augusta főhercegnővel beszélgetett, aki a betegség lefolyása alatt ápolni fogja a főherceget.

Tudósítónk az operáció előzményeiről a következőket jelenti:

A Városligeti Fásor-Szanatóriumnak december eleje óta érdekes vendége van. Minden délben udvari fogat várakozik a kapu előtt: József főherceget vakbélbántalmak kínozzák. Az első roham Kistapolcsányban vadászat közben érte, akkor olyan rosszul lett, hogy Herzelt tanárt autón vitték le a fejedelmi beteghez. Azóta hosszas és gondos orvosi vizsgálat állapította meg, hogy az appendicitis operálása elkerülhetetlen.

Az éjszaka a fenséges ur rendkívül heves fájdalmakra ébredt. A vakbélgyulladás új, az előbbinél sokkal hevesebb rohammal jelentkezett. Korán reggel Korányi Frigyes báró, Müller Kálmán és Herzelt Manó professzorok konziliumot tartottak, amelyen megállapították, hogy sürgős operáció, rögtön sebészi beavatkozás szükséges.

Herzelt tanár úgy intézkedett, hogy a főherceg már ma délután készen legyen az operációra. Két órakor egy udvari fogat gördült a Herzelt-szanatórium vaskapuja elé, két lakáj különböző podgyászokat, orvosi műszereket, kendőket és takarókat vitt az épületbe.

Negyed háromkor gróf Szapáry főudvarmester érkezett meg motron, néhány perccel utána indult el a budai palotából mentőkocsin József főherceg, jobb oldalán Herzelt tanár foglalt helyet. A fekete landauer lassan, lépésben hajtott át a hidon és ugyanilyen tempóban hajtott a szanatórium elé fél három után néhány perccel. A főherceg teljesen felöltözve, fején kis vadászsapkával hanyat feküdt a landauerben; az arca sápadt, lázas és szenvedő.

Egyenesen a szobájába vitték, ahol már báró Korányi Frigyes tanár és házi-orvosa dr. Chyzelsky várták. Az első emeleten a 27 és 28 számú szobákat rendezték be a fenséges betegnek. Háromnegyed három után rövid konzultáció volt, amelyen Hirtenstein László doktor sebész is részt vett, aki egyébként Herzelt tanárnak assisztált az operációnál.

Öt perccel azután, hogy a főherceget felvitték a szanatóriumba, érkezett Augusta fő-

hercegnő az udvarhölgyével. Az operáció eredményét József királyi herceg szobájában várta meg. Az operáció három órakor kezdődött.

Budapestről jelentik: Héderváry miniszterelnök a délután folyamán ismételt érdeklődött József főherceg állapotáról és úgy a maga valamint az egész kabinet nevében ama reményének adott kifejezést, hogy a főherceg mielőbb felépül.

A beteg állapotáról kezelő orvosai a következő jelentést adták ki: József főherceg őfenéségének hőmérséklete műtét után 38 C. vértökése 82, a fájdalom alább hagyott. Herzelt és Korányi.

Bécsi diákok

éretlen tüntetése Apponyi Albert ellen

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, január 25.

Apponyi Albert grófnak ma este hirdett előadása iránt egész Bécs városában óriási érdeklődés mutatkozott. Az előadását a Népművelő Egyesületben tartotta meg, amelyen az osztrák arisztokracia és politikai világ részéről százával jelentek meg a látogatók. A terem zsúfolásig megtelt közönséggel és a rendezőségnek százával kellett elküldeni a jelentkezőket, mivel a rendőrség nem engedett több embert a terembe.

Amikor Apponyi Albert a terembe lépett, a közönség tapsal és Hoch kiáltásokkal fogadta. Alig kezdett azonban a Népművelő Egyesület elnöke Himmelbauer dr. udvozló beszédébe midőn a terem egyik hátulso sarkában egy fiatal emberekből álló csoport elkezdte énekelni a *Gotterhaltet*. Ez az incidens meglepte a közönséget és senki sem tudta magyarázatát adni. Sokan a jelenlevők közül felállottak s többen a magyarok közül is állva hallgatták végig s csak akkor vették észre, hogy tüntető szándékkal énekelnek, midőn az első strofa elvégzése után azt újból megismélték. Hiába esengteték az elnök, négyszer énekeltek végig az első strofát.

A rendőrség, amely már a délután folyamán hírt vett a készülő tüntetésnek, ekkor közbelépett, a tömeg túnyomó része pedig viharosan éljenzte Apponyit és így sikerült a tüntetőket elnyomni. A beálló esendet felhasználta a rendőrkapitány és felkérte a jelenlevő ifjúságot, hogy legyen nyugodtan és hagyja abba a tüntetést. Himmelbauer dr. nagynehézen el tudta mondani beszédét. Alig állott azonban fel Apponyi Albert, hogy előadását megtartsa midőn a terem ugyanazon részéből *fűsikésítő lármá, kiabálás, fűtyülés és zaj* hallatszott. A közönség lehurrogta a tüntetőket, akik a rendőrség ismételt közbelépésére elcsendesedtek.

Ekkor végre Apponyi megtarthatta előadását, amely háromnegyed óra hosszat tartott; hallgatósága mindvégig feszült figyelemmel hallgatta és több ízben félbeszakította helyesléssel és tapsával. Apponyi előadásában, amely politikai reminiscenciákról szólt, teljesen kizárta az aktuális politikát és tisztán csak az elhunyt osztrák és magyar politikusokról emlékezett meg. Midőn előadásának végén Bécsről szólt és a magyaroknak és osztrákoknak egymáshoz való viszonyát említette a tüntetés a teremben megisméltődött. A közönség erősen felzudult a tüntetők ellen, akiket csak a rendőrség óvott meg attól, hogy a hallgatóság a helyszínen nem insultálta őket. A rendőrség megállapította, hogy a tüntetők német és román nemzetiségű diákok voltak, kiknek tüntetését a bécsi közönség a legnagyobb indignációval ítélte el. Az eset egész Bécs városában nagy szenzációt keltett és az est folyamán mindenütt azt tárgyalták és mindenütt elítélőleg nyilatkoztak a nemzeti-ségi ifjak éretlen tüntetéséről.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Rosenkranz és Guldernstern vigjáték. (B. bérlet.)
Szombat: Leányvásár, operett. (Bemutató-előadás.) (B. bérletszünet.)

* **Leányvásár.** Szombaton este lesz a Leányvásár aradi bemutatója. A színházban már minden elkészült erre a nagyjelentőségű színházi eseményre. Az operett szereposztása szerint előreláthatólag művészi összjáték fogja a Leányvásár premierjét sikerteljessé tenni. Harrison Lunoyt, Diósey Nusi, Bassy szobalányt Rontay Boriska fogja személyesíteni. Míglegest Tom szerepét Huszár Jászsa, míg Harrison Jackot Várnay, Rottenberg grófot Polgár, Fritz fiát pedig Győző alakítja. Ezenkívül fellépnek az operett-együttes többi tagjai is. A színházgató új díszleteket készített és szépkitelű jelmezeket rendelt ehhez a darabhoz.

* **Rosenkranz és Guldernstern.** Holnap este színre kerül a *Rosenkranz és Guldernstern* című vigjáték, amelyet évekkor ezelőtt adtak utoljára az aradi színpadon.

* **Razik Károly** gondokaművész vasárnapi hangversenyére meg csak néhány jegyet kaphat Weisz Leónál.

* **Kubelik** hangversenye óta Aradon még nem volt olyan érdeklődés, mint amilyen Casals Pablo iránt megnyilvánul. A még meglevő jegyeket Weisz Leó hangversenyrendező-cég arusítja. Telefon 230.

* **A két árva.** (Az Uránia előadás bemutatója.) Az Uránia mai bemutatója az eddigi slágerek között is messze kimagaslik. Sardou nagyhatalmu regényét, mely a francia sándaraboknak egyidőben állandó műsorozama volt, mesterien dolgozta fel a mozgókép-színház. A hatásos és érdekes jelenetek sorra váltják egymást és a két árva, Victorien és Louise szomorú sorsa nem egyszer könyvet csal a néző szemébe. A dráma a tizenhetedik század vége felé játszódik Párisban. Itt keres boldogulást két szép fiatal árvalány, azonban a boldogság helyett ezernyi szenvedésben és megpróbáltatásban van részük. Az egyik, a vak Louise egy külvárosi gonosztevő banda körmei közé kerül. A banda főnöke egy mindenre elszánt época Froehard, aki a leányt koldulásra használja fel. Ezer és ezer szenvedés után sikerül csak a két leánynak megszabadulnia. Az érdekes képet zsúfolta háa nézte végig.

* **Munkásemlőadás az Apollóban.** Az Országos Közművelődési Tanács által tervbe volt az előadás közül a harmadik ingyenes munkásemlőadást folyó hó 28-án, vasárnap délelőtti 11 órakor tartják meg az Andrássy-téri Apollószínházban. Bemutatóra kerül Kína és Japán. Mindkét ország földrajzi, ipari, kereskedelmi, gazdasági, politikai viszonyairól Záray Jenő tanár, egyesületi titkár tart szabad előadást, melyet mintegy 50 képpel illusztrálnak. A vetített képek eredeti helyszíni felvételek után készültek, nemcsak művésziességek, hanem közvetlenül a népiélet számos jelenetét rögzítették meg. Utána több mozgókép szórakoztatója a hallgatókat. Az Iskolaegyesület minden nagyobb aradi gyárba juttatott már erre az előadásra szóló jegyeket, melyek mára át nem ruházhatók. Jegy nélkül senkit sem bocsátanak be az előadás alatt az ajtókat lezárják.

* **Odysseus kalandjai.** (Bemutató előadás az Apollóban.) Az Apolló színház ma mutatta be Odysseus kalandjait. Már régen láttunk ily értékes s minden tekintetben művészi alkotást. Homeros hőskölteményének megkapó szépsége dicsőségében domborodik ki a nagyszabású filmben, a mely eltekintve a cselekmény finom s apró нюанsaiban is meglátó feldolgozásától oly technikai csodát hoz elénk, amellyel a rohamosan fejlődő kinematográfia eddig nem dicsekedhetett. Az ember fantáziája nem tud belátni abba az ördögös gépezetbe, amely annyi meglepetést, szépséget és ismereteket tud elénk tárni, mint amennyit az Odysseus kalandjai-ba felhalmozott a filmgyár. Ezt a képet, aki csak kultúrembernek tartja magát s látni és tanulni akar okvetlenül meg kell, hogy nézze. Megérezte ezt az aradi közönség előre s már a mai premieren zsúfolásig megtelt az Apolló színház nézőtere. A holnapi előadásokra is nagyszámú jegyet váltott előre. Délutánonként a középiskolák növendékei nézik végig az Apollóban a nagyszabású mythologiai tárgyú drámát.

Mennyi lesz a fizetésük a katonai altiszteknek.

(Saját tudósítónktól.)

Bécs, január 25.

A véderőreform törvényjavaslatban még a reform hívei is kifogásolták, a két éves szolgálat után harmadik évre visszatartott és a tovább szolgáló altisztek soraát mostohán érintő szakaszokat. A hadvezetőség szükségessé látta, hogy a kérdés megoldását más alapokra fektesse.

Mint Bécsből jelenti tudósítónk, a hadügyminisztériumban ma megkezdődött a záróértekezlet az altiszti kérdés megoldásának ügyében. Az értekezleten Günzl Antal altábornagy, osztályfő elnökolt és részt vettek a vezérkarban, a magyar és az osztrák honvédelmi minisztériumnak képviselői és minisztérium osztályfői. A javaslat a hivatásos altisztek kielégítésének kérdésével és végellátásuk elveivel foglalkozik. Azonkívül eldönti az altisztek fizetésének kérdését is.

Az értekezleten Günzl altábornagy elnöklése alatt résztvettek Bogg, Belmont, Aust és Czapp ezredek, Sraub és Domaschian alezredek, Eschler és Lóbl vezérőrnagyok, Jellenchic és Langer ezredek, Buschek és Barger ügyosztályfőnökök, Firbas vezérhadbiztos és Bilék és Anderka főhadbiztosok.

A bizottság elhatározta, hogy törzsaltiszti állások rendszeresítését fogja ajánlani a felsoőbbeknek, mely elvben már hozzájárult a tervhez. Ezek a törzsaltisztek a terv szerint négy osztályba soroztatnak:

Az első osztályba a csapatoknál szolgálatot teljesítő altisztek tartoznak. Ezek a szolgálatból való távozásuknál magas végkielégítést kapnak, és pedig négy évi szolgálat után 1000 koronát, hat évi után 2500, hét évi után 2750, végül nyolc évi szolgálat után 3.000 koronát. Az így szükségessé váló kiadások 10 millió koronát tesznek ki.

A második osztályba azok az altisztek tartoznak, akik szolgálati igazolvány alapján polgári foglalkozáshoz jutnak. Ezeknek végkielégítése 1000—1800 korona. A költségek itt mintegy 1,300,000 koronát tesznek ki.

A harmadik csoportba azok tartoznak, akik a hadseregben nyernek alkalmazást mint hivatások, vagy mint tiszték.

A negyedik osztályba tartoznak azok az altisztek, akiknek valami különös képesítésük van, például rajzoló, vagy nyomdavezető. Ezek már harminc évi szolgálat után 1800 koronáig menő nyugdíjat élveznek.

Az utolsó kategóriába tartoznak azok, akik rokkantság folytán hagyják el a hadsereget.

A zsoldkérdésre nézve is előterjesztést tesz a bizottság. És pedig a terv szerint a kőzaton, vagy ővezető az első két évben napi 16, a harmadik évben 25 fillér napi zsoldot kap, ezenkívül pedig havonta 5 korona pótlékot. A káplárok a harmadik évben 50 fillért kapnak naponként és öt korona pótlékot. A pótlék az ötödik szolgálati évtől kezdve 20 koronáig emelkedhetik. A szakaszvezető 1 korona 50 fillér zsoldot kap naponta. A pótlék a harmadik évben 5, a negyedikben 10, az ötödikben 15, a hetedikben 20, a kilencedikben 25, végül a tizenegyedikben harminc korona havonként.

Az őrmesterek a negyedik szolgálati évben 65 koronát kapnak havonként, később 70, 80, 90, végül a tizenegyedik évben 95 koronát.

A törzsőrmester kezdő fizetése 80 korona, amely két évenként 10 koronával nő egész 110 koronáig.

A zsoldreform évenként 10,000,000 koronába fog az államnak kerülni.

Titokzatos jötevő az aradi beteg katonáknál

— Aradi urinő a vár kórházában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25.

Az aradi várban ma délelőtt egy elegánsan öltözött, magas termetű uriaszony jelent meg és a szolgálatban levő, utjába kerülő katonáktól a katonai kórház iránt érdeklődött. A bakák utbaigazították az idősebb urinőt, aki azután a katonai kórház ügyeletes káplárjától idegen kiejtésű németességgel azt kérdezte, hogy megengedné-e neki, hogy a katonai kórház szegényebb sorsú betegei között pénzt, élelmiszereket, gyümölcsöt, dohányt és olvasni valót osszon ki. A káplár megnyugtató felvilágosítása után az urinő eltávozott, de rövid idő múlva kocsin tért vissza és csomagokkal megrakodva nyitott be a várbeli katonai kórház ajtaján.

Udvariasan megkérdezte a szolgálatot tevő egészségügyi katonáktól, hogy bemehet-e a betegekhez és odavetette magát az egyes beteg ágyakhoz. Egész halom gyümölcsöt, cigarettákat, dohánycsomagokat osztott ki a „maródi” katonák között; és olvasni valóval is ellátta őket: aradi újságokat, népszerű könyveket adott a betegeknek, akik persze nem győztek hálálkodni a katonáskodás egyházugyágába váratlanul beesőppent ajándékoknak. Legjobban megörültek azonban annak, amikor az urinő, akinek minden beteghez volt egy-kezt megleghangu, szíves szava, még pénzzel is megajándékozta a hat krajcáros napi zsoldra fogott bakákat. Körülbelül 60—70 koronát osztott ki az egyszerű nekidamodott betegeknek, akik el se tudták gondolni, hogy minek köszönhetik ezt a bőkezűséget. A katonák hálálkodásától és őszinte örömetől látványosan meghatódott urinő még ezt a kíváncsiságukat is kielégítette:

— Maguk ugy-e nem is tudják, hogy miért jöttem ide — mondotta a katonai kórház látogatója a katonáknak. — Nekem is van katonai fiam, messze idegen földön és maguk neki köszönhetik, hogy én itt vagyok. Pénzt küldtem neki, azt hittem, hogy katonának mindig kell pénz, de a fiam visszaküldte a pénzem és azt írta, hogy nincs szüksége pénzre, nem is tudná elkölteni ott, ahol most él. Hanem, ha a kedvére akarok lenni, akkor jöjjenek el az aradi várba és keressenem föl a kórházban betegeskedő katonákat, ajándékozzam meg őket pénzzel, olvasnivalóval, mindennel.

Azt írta a fiam, hogy ő is beteg volt nemrég, tudja, hogy milyen jól esik a beteg katonának, ha gondolnak rá a betegségében. Hát kérem, most maguk gondoljanak szeretettel az én katonafiamra.

Az érdekes látogatásnak hamarosan híre futott a várban. A jótekonyságért a katonák is hálás és ezért azt le is akarták róni az urinővel szembe.

— Jelentést akarunk tenni a parancsnokságnak — mondotta a napos altiszt — és ezért tudni szeretnék nagyságos asszonyom nevét, hogy tudjuk kinek mondjunk köszönetet.

De az urinő nem vetette le inkognitóját, hanem feltűnés nélkül eltávozott a kórházból. Azt hiszik, hogy az ismeretlen adakozó egy előkelő, francia származású aradi uriaszony volt.

Tizenkét uri fiu kicsapongása.

— A piarista gimnázium botránya. —
A szülők az okai — mondja az igazgató. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, január 25.

A budapesti piaristák rendházának képe most hirtelen megváltozott. Délutánonként nagy sürgős-forgás, tanácskozás járja. Szülők szalágnak. Csupa előkelő ur és asszonyosság. És csupa kétségbeesett szülő. Mert nagy bűbűb esett tizenkét fiu, akik nem bírták megvárni a maturát, amelynek kiszöbén állanak.

Tizenkét uri gyerek, valamennyi kitűnő, bevezetett név képviselője, jutott most bajba. Főispánok, képviselők, pénzkapacitások a papák. Jó ruhájú, elegáns fiuk az ugynevezett bűnösök. Éjszakázatok, itak, mulatások. Ez a rettenő bűbű, ez került most napfényre és konferencia elé állítja a szerencsétlen, kedves fiukat. Csupa hetedik osztályos gimnazisták, egy-kezt a nyolcadikból és a hatodikból. Alig várják a fiuk az előadás végét. Gyorsan lenyelt ebéd után nem a másnapi leckék kerültek elő, hanem a szmoking, a vakító fehér plasztikon és a lakkoipó. Aztán, mióta a zsurok szezonja tart, el a zsorra. Zsorra minden nap. Kedves, tizenhatasztendős utitánykák fiórtje, hajuknak illata lassan végleg megzavarták a fiuk lelkének egyensúlyát. És a zsúr után, a felizgatott, elkábutt gyerekek ott keresték felkorbácsoló szavadványaik kielégítőket, ahol meg is találhatták.

Külvárosi kocsmákban gyűltek össze, itak, kártyáztat, mint a nagyok és lerészegedtek, mint a nagyok. Mint akiknek már megvan az érettségi bizonyítványuk. Olykor-olykor elmerészkedtek persze előkelőbb mulatóhelyekre is. Mindenütt nagy feltűnést kellett a dorbézolásnak tizenkét fiatal, csupaszképpű apostola. De legtöbbszörre mégis a külvárosi mulatóházak jártak. Ott érezték magukat legjobban és a legnagyobb biztonságban. Csakhogy elszámították magukat, épen ezen a ponton. Akadtak rosszul alvó polgárok a külvárosokban, akik nem akarták feláldozni éjjeli nyugalmaikat a vadul hejehujzó fiuk mulatózásának és följelentették a gyerekeket a piaristáknál. Kiderült aztán, hogy nem a részegség volt az éjszakázások utolsó felvonása. Rossz lányok, gyűrött, piszkos kanapáin pihentek még meg a fiuk, egy kis félóraeskára, mielőtt hazatértek a szülők lakába.

A piaristák igazgatója, Bartos József így nyilatkozott a kellemetlen esetről:

— Szomorú dolog, kimondhatatlanul szomorú ami történt. De csak a szülők okai mindennek. Ők mutatják meg a fiuknak az utat, amely romlásukat okozza. A szülők, akiket pedig minden alkalommal megkérünk, akiknek könyörgünk: vigyázzanak a gyerekeikre. Sőt az első, amit a szülő tőlük kap, egy nyomtatvány. Aki azt elolvassa, annak a gyermekekével nem történhetik soha semmi baj. De fájdalom, biztos vagyok benne, hogy a fele se olvassa el. Tudom, hogy az uriházak életmódja nagy veszélyt rejt a tanulókra. Egyik szobában túl a nagymama, trécsel az öregekkel. A másikban kártyáznak az urak, ha ugyan a házigazda nem ténferog, a kávéházon, vagy a klubban. A harmadik szobában izolálja magát az ifjuság. A fiuk arcan a korán blazirtság vonásai mellett ott vannak a holnap-i lecke nem tudás redői. A leányok kivágtott ruhákon élesztgetik a gyermek emberek vágyait. Lavát indulnak ki a fiatal diákok, hogy betérjenek aztán a borgózs kocsmákba és nódítására menjenek az éjszaka szerencsétlen herceguóinak.

Ezek után két választása van a tanári karnak. Vagy kicsapjuk, vagy csendesen eltávolítjuk őket az intézetből. A példa remélhetőleg hatni fog. Talán jön idő, a mikor nem találók álmos tízéves gyerekeket az osztályokban, akiknek lecsuklik órák közben a fejük és pítteregve vallják be: tegnap vendégség volt nálunk. Nem fogok megdöbbenve állani magasrangu hivatalnok gyermeke előtt, aki síró hangon azzal mentegeti magát: nem hozhatott könyvet, a mamája elutazott és mindent beszárt. A papája haragszik a mamára és nem fordulhat hozzá.

Holnap ül össze a tanári konferencia, a tizenkét urügyerek, kitűnő nevek örökösai főként. Akiknek nyugtalan hajlamaik mellé nem hiányzott a pénz se, mert jómóduak voltak. A pénz, amely kiemelte őket szegény társaik sorsából, a pénz, amely most belelökte őket a katasztrófába.

HIREK.

Tudsz-e lopni?

— A téglacsálás titkai. —

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, január 25.

A téglacsálás dolgában — mint fővárosi tudósítónk jelenti — újabb két följelentés érkezett a rendőrséghez. Ezeket a följelentéseket Fűhrer és László s Benedek Rezső építésszek tették, továbbá a Vágó Testvérek cég is kiegészítette a minap tett följelentését. — Az újabb följelentésre a rendőrség most már detektiveket küldött ki Kőbányára a Frank Bernát fuvaros-cég kocsisaiért. Két detektív tegnap este kiment Kőbányára, hogy az éjjeli szállásokon fogják el a kocsisokat. Különböző istállókból, éjjeli alvóhelyekről szedték össze a Frank kocsisait, összesen tizenötöt, akiket egy hosszú teherkocsin ma hajnalban szállítottak be a főkapitányságra. Ezek a kocsisok azt mordították, hogy Frank Bernát azzal a kérdéssel fogadta fel őket:

— Fiam, tudsz-e lopni?

Aki vállalkozott a lopásra, azt azonnal föl is fogadta. A föl fogadott kocsisok azután azt az utasítást kapták, hogy a józsefvárosi pályaudvaron, ahol kocsiakra rakták a vonaton érkezett téglát, sose tegyenek egy kocsi alá ezer téglát, amennyi rendes körülmények között ráfér, hanem minél kevesebbet. Így azután egy kocsi körül száz-száz darab téglát hiányzott s ezért a kocsisok minden egyes alkalommal ötven fillért kaptak, amit Udvardi Ferenc, a Frank-cég megbízottja fizetett ki nekik. Elmondották ezek a kocsisok, hogy valahányszor fiktív szállítólevelet sikerült aláírniuk a pallókkal, már jelentősebb összeget, rendszerint ötven koronát kaptak egyszerre. Délután félkettőkor megkezdték a kocsisok kihallgatását, ami eltartott estig.

— A miniszterelnök a királynál. Budapestről jelentik: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök szombaton délelőtt titkárjával Bécsbe utazik, hogy részt vegyen azon a díszebéden, amelyet a király Schönbrunnban a német császár születésnapja alkalmával ad. Valószínű, hogy a miniszterelnök magánkihallgatáson fog megjelenni a király előtt, hogy köszönetet mondjon azért az érdeklődésért, amelyet vele szemben betegsége alatt tanúsított. A kihallgatáson a miniszterelnök egyben tájékoztatni fogja a felséget a politikai helyzetről. Az még nem bizonyos, hogy a kihallgatás szombaton, vagy vasárnap lesz-e, csak annyit

bizonyos, hogy Khuen vasárnap este visszaérkezik Budapestre és hétfőn már megjelenik a képviselőház ülésén.

— A németországi választások végeredménye. Berlinből jelentik: A mai 33 pótválasztással teljesen befejeződtek a választások s megállapítható, hogy a fekete-kék blokk teljesen megtört. Háromszázkilencvennyolc választás eredménye ismeretes s még csak egy vár eldöntésre még pedig sorshuzás útján. Egy kerületben ugyanis a pótválasztáson a két jelölt egyforma számú szavazatot nyert s így köztük között sorshuzás útján fognak dönteni. A szociálisták ma ismét fényes győzelmet arattak: számuk 110-re növekedett fel, míg a tavalyi Reichstagban csak ötvenhárom képviselték a szociálista elveket. A centumpártiak 93 kerületben jöttek be s így tíz kerületet vesztek. Nemzeti liberálisok negyvenötön vannak, a multban ötvenegyen voltak, szabadelvű 43, a multban 49, konzervatív 42, a multban 51, antiszemita 4, a multban 18, birodalmi párti 15, a multban 25 volt.

— Kovács Marcell a temesvári tábla bírása. A király — mint megbízható helyről értesülünk — Kovács Marcell dr. aradi törvényszéki bírót, a temesvári királyi táblához táblabíróvá nevezte ki. A kinevezés a magyar bírói kar egyik legtehetségesebb és legnagyobb képzettségű tagjának megérdemelt előléptetését jelenti. Kovács dr. elméleti tudását, éles bírói jóindulatát, biztos gyakorlati érzését nemcsak a jogász szakkörökben elismerést aratott tudományos munkássága bizonyítja, hanem az igazságügyi kormányznál is felismerték értékes tulajdonságait a polgári perrendtartás kodifikációs munkásságánál felhasználták. Mint bírót és mint az aradi társadalom egyik szimpatikus tagját tisztelet és becsülés vette körül és előléptetése nemcsak kiváló szakmunkásságát ismerő bírói társainál, hanem a közönség körében is osztatlan örömmel találgzott. A kinevezést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma teszi közzé.

— Négyessy László beszéde. Négyessy László, az országos tanáregyesület elnöke tegnap este Aradon a Kölcsey-zsur után egy nyilvános társasvárosán vett részt és ott rendkívül érdekes nyilatkozatokat tett. Négyessy beszédét hiteles információ alapján ma közölte az Aradi Közlöny és ennek nyomán több fővárosi lap is. Négyessy ma este egy könyvmatos tudósító útján cáfolatot tesz közzé és abban eltorzítottan, kizárólag magántársaságnak szántnak mondja aradi beszédét, de végül is beismeri a cáfolatban, hogy amit a kilépett tanárokról mondott, „csak kevesekre vonatkozik”; tehát az, amit az Aradi Közlöny megírt, mégis csak igaz. Viszont az is igaz, hogy az aradi tanárszövetség, amely a barkettét Négyessy tiszteletére rendezte, nem mondható „magántársaságnak”, már csak azért sem, mert ott a sajtót is szívesen látták.

— Halál a vonat kerekei alatt. Budapestről jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt ma este a budapesti nyugati pályaudvaron. Dr. Kohn Mihály kispesti monori főrabbi budapesti ügyvéd fiánál volt látogatásban. Este kilenc órakor szándékozott haza utazni. Az utolsó pillanatban érkezett az állomásra, de még sikerült neki egy kocsi felkapaszkodni. Midőn már a lépcsőn állt, a vonat megindult, s nagyot zökkent. A hatvanhárom éves ember a zökkenésre lezúbant a kocsirol, a kerekek alá került, melyek őt teljesen széttrancsolták.

— Házvétel. Az Erzsébet királyné köruton álló Klein-féle egyemeletes házat ma megvette Verbos Nándor butorgyáros negyvenezer koronáért.

— Millió telekpanama Aradon címmel ma hosszabb cikket ír a Pesti Hírlap a Westinghouse automobil gyár ismeretes ügyeiről. Foglalkozik a cikk azzal, hogy Arad város közgyűlése potom áron engedte át a bécsi Daimler-cég tulajdonában levő automobilgyár részvénytársaságnak a Vásártéren levő nagy és értékes telket és ezzel a város közönsége jelentős összeggel károsodik meg. Hosszadalmasan írja le a cikk a Westinghouse gyár keletkezésének történetét és abban konkludál, hogy a Daimler-cég el fogja vinni Aradról az automobil-gyárat, helyébe pedig kis javító műhelyt létesít. Mindezek alapján arra figyelmezteti a belügyminisztert, hogy semmisítse meg Arad város közgyűlésének ama határozatát, amelyvel négyezövenként 8 koronáért engedi át a Daimler-cégnek a gyár körül elterülő földterületet. Mindezeket az adatokat az Aradi Közlöny már hónapokkal ezelőtt megírta, azonban nem olyan hangnemben, mint ahogy azt a Pesti Hírlap ma megjelent cikke tárgyalja. A közlemény ugyanis többek között Varjassy Lajos polgármester személye ellen intéz indokolatlan és meg nem érdemelt támadást, amelyet mindenestre csak olyan ember információja alapján írhattak, aki a viszonyokat közelebbről nem ismeri.

— A Vajda-Goga ügy befejezése. A „Pol. Ért.” jelenti: A román politikai közvéleményt az utóbbi napokban élenként foglalkoztatta az a becsületbírói eljárás, mely részben Budapesten, részben Brassóban folyt le, annak megállapítására, vajon megfelel-e a tényeknek Vajda Sándor országgyűlési képviselőnek Goga Oktávián ellen emelt az a vádja, hogy Goga a nemzeti kcmité háta mögött alkudozásokat folytatott. A jury Brassóban megállapodott, hogy Budapesten együttesen eljár azoknál, akikre Vajda hivatkozott. Ennek ellenére azonban Goga egy aradi román napilap szerkesztőjével Budapestre jött és becsületbíráival a Vajda által megnevezett egyik volt miniszternél eljárván, egyoldalúan igyekezett a bizonyítékokat megszerezni. Ennek következtében Vajda becsületbírái lemondtak arról, hogy itt Budapesten folytassák a bizonyítékok megszerzését. A jury azután Brassóban megvizsgálta az elébe terjesztett anyagot és kimondotta, hogy az adott helyzetben, miután az ügy ily módon komplikálódott, a tényállást megállapítani nem képes és eljárását befejezettnek nyilvánítja.

— Püspök és plébános. Várossy Gyula kisteleki plébános meggyengült egészségéről panaszkodott Glattfelder Gyula csanádi püspöknek. A püspök azzal biztatta Várossyt, hogy adja be nyugdíjazás iránti kérvényét, bizonyára a jól megérdemelt elintézésben fog részesülni. Várossy a püspöki biztatásra szót fogadott, beadta kérvényét és pihenőre Szegedre vonult. A püspök adminisztrátort rendelt helyére, majd Várossy kínos meglepetésére — pályázatot hirdetett állására, anélkül hogy Várossy lemondott volna. A helyzet most az, hogy Szeged, a kisteleki plébánia kegyura, nem választ addig plébánost, míg Várossy le nem mond; de nem is választhat, mert hisz az állás nem üres. Várossy pedig nem mond le, míg nem intézik el nyugdíjaztatását. Pályázó pedig szép számmal van. A kisteleki plébános pedig azon tanakodik: miért ugratta őt be püspöke: a nyugdíjazási kérvény beadására és miért bánt rögtön úgy vele, mintha — lemondott volna.

— Csödkérvény egy gavallér ellen című minapi cikkünkre vonatkozóan W. M. annak a közlését kéri, hogy ellene nem kértek eszdöt és nem volt gondnokság alatt. Ennek a kérelemnek készséggel teszünk eleget.

— A püspök és a vasárnapi korcsmázás. Fischer Colbric Ágost kassai püspök a fiatalokruak kassai felügyelő hatóságának elnöke az ország valamennyi törvényhatóságához, ezek között Aradmegyéhez is memorandumot intézett, amelyben az alkoholizmusnak a fiatalokra való káros hatását és az alkoholizmus elleni védekezést ismereti és arra kéri a törvényhatóságokat, hogy támogassák a parlament és a kormány előtt a következő kívánásokat: 1. A vasárnapi munkaszünetet országosan terjeszték ki a korcsmákra és pálinkamérésekre is. A kormányt kéri meg, hogy ne tagadja meg a jóváhagyást azoktól a törvényhatósági szabályrendeletektől, amelyek a korcsmák vasárnapi zárvatartását szabályozzák. 2. A korcsmárosok és pálinkamérők kihágásait a legszigorubbán kezeljék, különösen gátolják meg a 18 éven aluliak alkoholfogyasztását. 3. A közhatalósági munkások hetibérést ne szombaton fizessék és hassanak oda, hogy a magánvállalatok is térjenek el a szombati bérfizetés rendszerétől. Ezzel gátat vetnek a munkások szombati esti és vasárnapi mértéktelen korcsmázásának. 4. Végül a kormány gondoskodjék a munkássztyál hasznos szórakoztatásáról megfelelő népies kulturintézményekkel. Az átiratot pártólóan terjesztik a legközelebbi reades megyegyűlés elé.

— Szóktetés után — gyors házasság. Dálnoki Nagy Lajos alispán ma megadta a kihirdetés alóli fölmentést Zimmermann Antal és Müller Anna újszentannai lakosok házasságkötéséhez. Ez a várakozás nélkül, gyorsan megkötött házasság fejezi be azt a szentimentális és automobilos szóktetéssel egybekötött szerelmi regényt, amelynek történetét a napokban írtuk meg.

— Két gyermek tűzhalála. Borzaimas katasztrófa történt ma Konrád János ópészkai gazda házában. Konrád, aki özvegy ember, ma reggel 7 órakor a piacra távozott. Két gyermeke, András nevű négy éves fia és Julcsa nevű két éves leánya a tűzhely közvetlen közelében levő ágyban aludtak. Konrád távozása előtt még fát rakott a tűzre, azonban a tűzhely ajtaját elfeledte bezárni. A tűzhelyről egy szikra pattant az ágyba s a takaró égni kezdett. Lángra ugyan nem lobbant az ágy, de a füst megfojtotta mind a két gyermeket. Mire Konrád hazaérkezett, mindketten holtan fekvőnek az ágyban. Miután az ügyészség gondatlanságot lát fennforogni, Domokos László aradi vizsgálóbíró Austerwail László dr. és Pogay István dr. kir. törvényszéki orvosok kíséretében megjelent a helyszínen.

— Betöréssel gyanúsított cigányok. Még a múlt év vége felé írtuk meg, hogy egy éjszaka öt külvárosi üzletben részben elkövettek, részben megkíséreltek betöréseket. Mindenütt kisebb értékű tárgyakat, de legnagyobb részben élelmiszereket vittek el a tettesek. Green Nándor főkapitány a büncselekmények elkövetésének durva módjából azt következtette, hogy a betöréseket kezdő és minden valószínűség szerint olyan emberek követték el, akik durva kézimunkát végeznek. Feltétele: a hosszantartó és nehéz nyomozás, úgy látszik, igazolja. Igen nagy apparátussal folyt a tettesek kézrekerítésének munkája, mert a főkapitány súlyt helyezett arra, hogy a különösen szegényebb sorú embereket megkárosító tetteseket letelezesse. A nyomok a cigánytelepre vezettek és ma este tíz órakor három favágó cigányt vittek fel a városházára a detektívek, akiket alapos gyanu alapján egységre őrizetbe vettek.

— A kincstári faraktár. Jeleztük, hogy a Aradon létesítendő kincstári faraktár ügyében Lócs Rezső gazdasági tanácsnok hivatalos helyiségbe értekezletet hívott össze a mai napra. Az aradi folyam mérnökség képviselőjében annak főnöke, Finta Lajos, a lippai főerdőhivatal részéről Hammer Károly erdőtanácsos jelentek meg; részt vett továbbá Jegassy Károly tb. főügyész, Nachtnébal Ödön tb. főmérnök. A tanácskozás nem végződött eredménnyel, mert az erdőhivatal nehézséget állított a város tervei elé. Mint megírtuk, a faraktár létesítése azon akadt meg, hogy a kincstár mikor a vízvezetési művek mellett elterülő telket átvette a vashidak árterében fekvő telek fejében kikötötte, hogy a város a legkisebb vizállás felett három méter 90 cm. magas gáttal gondoskodik a fatelep árvédelméről. Ennek a munkának a végrehajtása egyrészt teljesen felesleges, másrészt igen drága lenne. A város kéri, hogy az erdőhivatal ettől a súlyos kikötéstől tekintsen el. A kincstár képviselője azonban ma kijelentette, minthogy a város szerződésileg kötelezte magát a védgát elkészítésére, ahhoz ragaszkodik és csak ennek megépítése után volna hajlandó az aradi raktárt kibővíteni. Finta főmérnök véleménye szerint a túlzott árvédelemre szükség nincs és az értekezlet abban állapodott meg, hogy kikéri a város a folyam mérnökség szakvéleményét és ennek beérkezése után magához a földművelésügyi miniszterhez fog fordulni, hogy a város szerződésben foglalt kötelezettsége alól mentesítse.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 25-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Hollós József magánhivatalnoknak Mártha nevű leánya. Klug Mihály őrmesternek Éva nevű leánya. Borzák Ferenc kalauznak Róza nevű leánya. Árgyelán Péter napszámosnak Róza nevű leánya. Resnorán Rudolf szerelőnek Otília nevű leánya. Csordás Pál lakatosnak Mária nevű leánya. Stelozser Sándor lakatosnak István nevű fia. Meghalt: Halmazsán Demeter 68 éves napszámos. Juhász Józsefné 75 éves napszámos. Dobro Péterné 21 éves diáknéje. Balog Gyula 3 éves fia. Özv. Szkola Józsefné 71 éves kereskedő özvegye. Podmutter Emilné 42 éves kézbesítő neje. Csorvenka Erzsébet 6 hónapos leány. Özv. Domokos Józsefné 100 éves magánzónó, aki egyúttal az idén a századik halott Aradon. — Házasság nem fordult elő.

— Páratlan alkalmi bevásárlás. Tulhalmozott raktár miatt bevásárlási áron árusítja Weinberger Ferenc ékszerész Arad, Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) remek szép ékszereit, zseboráit és ezüstnemű raktárát. Telefon 439. 6029

— Karácsonyról megmaradt nagymennyiségű rongált dobozu levélpapirokat minden elfogadható áron árusít Kerpel Izsó papirkereskedése 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár. 4871

— Egész könyvtárakat és hangjegyeket vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 4871

— Olcsó üzleti könyvek Ingusz J. és Fla Weitzer János utcában egyesített könyv- és papirkereskedésben. Telefon 517. 6071

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönző-intézet helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

— A Biró-féle „Havasí Gyopár Crém” Párisban. Egy elsőrangú és kiváló magyar szépítőszernek a kiuntetéséről értesülünk. A párisi hygienikus kiállításon a Grand Prix érdemkésztjével, aranyéremmel és díszoklevéllel tüntette ki a zsüri a dr. Biró-féle „Havasí Gyopár-

Crém” készítményeket. E magas kitüntetés felülmúlhatatlan és legjobb arcápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyítva látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkednünk nem kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5098

TÖRVÉNYKEZÉS.

Börtön helyett a temetőbe.

(Hogy menekült a büntetéstől az aradmegyei jegyző.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25.

Ferraynagyiratos községnek éveken keresztül volt jegyzője Selmezy Albert. Négy-öt év óta töltötte be már be hivatalát, amikor kiderült, hogy a jegyző évek során számtalan szabálytalanságot és visszaélést követett el.

A jegyző ellen azonnal megindult a feyelmi eljárás. Ennek befejeztével elmozdították állásától, de ezenkívül még bünvádi part is tettek ellene 1905-ben folyamatba. Nem kevesebb, mint negyven rendbeli visszaéléssel vádolták a jegyzőt, aki tudta, hogy a vádak alól nem lesz képes magát tisztázni. Egy reménye volt csak, hogy a börtönt elkerülheti. Idült tuberkulózisban szenvedett és sejtette, hogy már nem élhet sokáig. Ezért minden igyekezete oda irányult, hogy bűnpörét addig húzza-halassza, amíg a tüdővéss majd végez vele. Úgyesen lavirozott egy ideig a paragrafusok tengerében, de azt nem tudta elkerülni, hogy ügye főtárgyalásra ne kerüljön. 1907. májusában tartotta meg az aradi kirtörvényszék Selmezy bűnügyében a főtárgyalást s miután a vádat nagy része igaznak bizonyult, a volt jegyzőt két évi börtönre ítélték. A jegyző felebbszett, nem azért, mintha a táblától büntetése enyhítését várta volna, hanem mert remélte, hogy míg az ügyet a táblán elintézik, addigra ő már nem lesz az élők sorában.

Selmezy tényleg el is kerülte a börtönt. Az aradi törvényszék két héttel ez előtt jelentette a táblának, hogy Selmezy elhunyt s a tábla ezért most a bűnügy iratait elintézetlenül küldötte vissza Aradra.

§ Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Tabakovics György dr. ügyvédet Arad székhelylyel, az ügyvédek lajstromába felvette, továbbá, hogy Kocsyay Pál dr. aradi ügyvédet elhalálózása folytán, az ügyvédek lajstromából törölte. Irodája részére gondnokká Bóns Károly dr. aradi ügyvéd rendeltetett ki.

§ Esküdtszéki tárgyalások. A legközelebbi esküdtszéki ciklus február 6-án veszi kezdetét. Hatodikán Kismore Péter ügyét tárgyalják, akit számadékos emberölés büntetével vádol az ügyészség. Hetedikén Bilicska Teréz ügyét tárgyalják, aki Erdős György vasutas, a szerelőjét megölte. Bilicska Terézt Nagy Sándor dr. védi.

§ Pares váltók. Egy budapesti lap menyháza tudósítása alapján írt cikk nyomán mi is megírtuk, hogy Tamasdán Oktávián menyháza lelkes ellen váltóhamisítás miatt eljárás folyik. Tamasdán ügyvédje annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy az említett váltóügyből kifolyólag Tamasdán ellen csak polgári eljárás van folyamatban.

Braun M. férfi- és fiugyermek-ruha áruháza

Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)
 Nagy választék III 8802 Olcsó árak!
 Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

MULATSÁGOK.

(=) Alarcos-bál iránt régen volt akkora érdeklődés, mint milyen a Fehér Kereszt szálloda nagytermében február 4 én rendezendő jelmez estélyt megelőzi.

(=) Az aradi katolikus háziasszonyok egyesülete cseléd-otthora javára 1912. évi február hó 10 én, a Központi szálloda termeiben zártkörű dominó-táncestélyt rendez. A rendezőség tagjai: Gróf Károlyi Gyuláné elnök. Dr. Mälek Lajosné vig. biz. elnök. Lócs Rezsőné, Róka Józsefné, Varjassy Árpádné, alelnökök. Dr. Leitner Ernőné pénztáros. Keresztes Arzenné titkár. Dr. Lakatos Ottó e. elnök. Belső díj: Családjegy 10 kor., személyjegy 4 kor. Kezdeté este 9 órakor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. L. Horváth. Sorsjegye nem nyert. A legközelebbi sorsolás február 25 én lesz. A pénzügy nem tartozik sorsolási jegyzéket közölni, ép ezért ajánlatos sorsolások után a Hiteles Merkur című szaklapot meghozatni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, január 25

Készáru.

Amerikai 1-el magasabb. Kínálat, vételkedv korlátolt, 10 ezer mm. néhány fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Dél sávlat	2 órai sávlat
Buza 1912. apr. máj	11.80	11.81-11.83-11.84
Buza 1912. májusra	11.70	11.71-11.73-11.74
Buza 1912. októberre	11.93	11.99-11.02-11.03
Rozs 1912. ápr. májra	10.36	10.37-10.39-10.40
Rozs 1912. októberre	9.10	9.11-9.14-9.15
Csicseri 1912. májra	8.74	8.75-8.74-8.75
Zab 1912. ápr. májra	9.78	9.79-9.9-9.10
Zab 1912. októberi	8.42	8.43-8.42-8.43

As árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Január 25

Magyar aranyjárdék 4 ¹ / ₂ ‰	00 25
Magyar koronajárdék 4 ¹ / ₂ ‰	90 05
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ‰	78 25
Magy. földteherm. kötvény 4 ¹ / ₂ ‰	90 75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92 25
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	210 —
Tiszasszab. és segedi sorsjegy kölcsön	149 —
Osztrák járadék papírban	90 76
Osztrák járadék emutbe	94 —
Osztrák járadék aranyban	114 —
Osztrák koronajárdék 4 ¹ / ₂ ‰	90 75
1880. évi osztrák államsorsjegy	159 —
Osztrák-magyar bankrészvény	20 —
Magyar hitelbank-részvény	858 —
Osztrák hitelintézet részvény	652 75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	725 50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 08
Német birodalmi márka	117 45
London vista	240 80
Páris vista	95 37 1/2
20 márkás arany	23 51

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzéke.

Távirati tudósítás.

Árak 50 kilogrammonként koroná értékben.)

1912. január 25.

Buza (szokvány-minőség):

6 kilogrammos	10 85-10 90
7	10 95-11 00
8	11 05-11 10
9	11 10-11 15

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10 75-10 80
Rozs	9 30-9 35
Arpa	8 60-8 70
Zab	8 80-8 90
Yengert	8 05-8 10

Kőbányai sertésplac.

Jan. 25

Január 24. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 140-150 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 148-150 fillér. Közép (páronként 240-280 kigr.) 150-152 fillérig.

Sertésplacszám: 1912. évi január hó 22. napján volt készlet 19656 drb. — 1912. január hó 23 án felhajtott 167 drb. — 1912. január 28 án elszállított 145 drb. — 1912. jan. 24. napjára maradt készletben 19678 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Feladás szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1912. január hó 26-án

B) bérlet

B) bérlet

Rosenkranz és Gildenstein.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Klapp Mihály. Fordította: Csiky Gergely.

SZEMÉLYEK:

Liebenstein	Kesztler Ede.	Düring	Vass Jenő.
Ernö gróf, fia	Dr. Beregi S.	Vilma	Harmath J.
Rosenkranz	Szendrey M.	Schmelich	Delly Lajos.
Kienborn	Follinuszé E.	Sanitleben	Várnay Jenő.
Clarisse	Novák Irén.	Ernö, fia	Kulcsár L.

Kezdeté este 8 órakor.

URANIA

széppálykószínház.

(Máró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. január 26.

Csak két napig!

1. Lomke bevonul. Mulattató. — 2. Brazíliai állatvilág. Természet után. — 3. Az elkényeztetett asszonyka. Humoros.

4. A két árva. Dráma 3 felvonásban. Sláger kép.

Színházak 2. s. fél 6 órától kezdve este 11 óráig.

Árnyak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 40 fill., IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Országos Magyar Tudományos Színház aradi színháza

Ma pénteken, 1912. január 26-án:

1. Anarobisták repülőgépen. Látványosság.
 2. Odysseus kalandjai. Homeros örökszép hőskölteménye 48 jelenetben.

3. A papucshős boszúja. Kacagató.

Az előadások kezdete délután fél 6 órától folytatásokkal 11-ig tartanak.

Árnyak: Főhölgy előnként 1 kor. Zártkörű 1 kor. I. hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A színház kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelölni.

Műsort ingyen kapni a jegyadósnál.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

Haszonbérbe adó

Algyógyfürdő 32-9° meleg, vasas, kénes, hévízü gyógyfürdő és klimatikus üdülőhely

Gyógy-konyhája,

ezzel kapcsolatos

vendéglői étterme

és kávéházi helyiségei, megfelelő szolid jó konyhával rendelkező vendéglősnek.

Ugy a konyha, étterem, kávéház a szükséges butorral, mint edényel komplettül felszerelve van s ennek biztosítására 1200 korona óvadék lesz követelve.

Az egész fürdőtelep is haszonbérbe adó volna, egy megfelelő óvadékképes szakembernek, a mely esetben 6000 korona óvadék lesz követelve. 388 Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos:

FRIED ESKELES

Algyógy (Hunyadmegye)

Állami járadékok, Záloglevelek,

Részvények, Részvényelővételi jogok

eladására és beszerzésére

megbízásokat elvállalok

Goldschmidt Sándor

Arad, (Minorita-palota.) 360

APRÓ HIRDETESEK

folytatása.

ÖZLETEK.

Kiadó

Szafok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

Jómenetelű

régi vendéglő családi okból azonnlatadó. Cím a kiadóhivatalban. 867

Weitzer János-utcában,

a főpostával szemben. Adusz Lázár-féle bolthelyiség február 1-re kiadó. Értekezni lehet ugyanott. 897

Üzlethelyiség kiadandó!

(60 év óta fűszerkereskedés.) A Szent Pál-utca 3. sz. házban a sarokbolt május hó elsejére, esetleg egy 3 szobás utcai lakással és pincével kiadó. Rővebbet a háztulajdonosnál a házban. 410

Lakás!

Erzsébet királyné köruton

(az igazságügyi palota mellett) épült új házban 1, 2, 3, 4, 5 és 7 szobás

modern lakások,

műhely és raktárnak alkalmas pincék

garçon lakások május 1-re kiadók.

Felvilágosítást ad József-főherceg-ut 18. szám alatt a házmester. 87

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Alzól Péter-utca 2. (székhely)

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Árlejtés.

Ópálos község részére készítendő új kompra nézve az árlejtés f. évi január 29-én d. e. 9 és fél órakor fog Ópálos község-házánál megtartatni. Feltételek az Ópálosi körjegyzői iró-dában a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Vasóczy Ferenc,

körjegyző.

Rajtár János,

bíró.

DREHER ANTAL SERFÖZDEI R. T.

legkitünőbb és legizletesebb idénysőre a malátadus

SZENT JÁNOS-SÖR

folyó hó 26-ától kezdve Aradon kizárólag a „Vadászkürt“ és a „Központi Szálloda“ éttermében valamint a helybeli főraktárunkban lesz kimérve. 374

Vidéki rendelések aradi főraktárunkhoz:

ÉLES ÁRMIN

csemege- és fűszerkereskedőhöz intézendők.

ikt. 191—1912.

Hirdetmény.

Az ujaradi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik: miszerint a nagyikinda—aradi helyi érdekű vasut számára az alább megnevezett határookban kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint: Ujbodrog, Zádorlak, Ujarad és Kisszentmiklós községre nézve **1912. február hó 19-én délelőtt 9 óra**; Ujarad állomásra és Németszentpéter és Fönlak községre nézve **1912. február hó 20-án délelőtt 9 óra**; Németszentpéter állomásra és Nagyfalú, Szekesut és Munár községre nézve **1912. február hó 20-án délelőtt 10 óra**: Németszentpéter állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeik a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat ugy a feljegyzett szolgálmak s jogosultságok iránti kifogásaik töbté tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határookban a fentemlített vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak; ezeket **1912. évi február hó 24-ig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsek, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított terüetről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Ujarad, 1912. január hó 16-án.

Kovácsics s. k.

kir. járásbíró.

395

Mányi M. és Társa

mészárszékében mezőhegyesi állami birtokból 355

szopós bárány-hus

nagy és kis mennyiségben kapható: eleje 1 kor. 60 fillér, hátulja 2 kor., ugyszintén tiszta

sertés-zsir

1.68 kor. kicsinyben és nagyban árengedménnyel. Tisztelettel

Mányi M. és Társa

Boros Beni-tér 16. sz.

Tanulóleányok

heti fizetéssel

könyvkötészetünkbe felvétetnek.

Aradi Nyomda

Részvénytársaság

készít

névjegyet

elefántcsontpapíron

= nyomva =

divatos kivitelben.

Feltűnő olcsóságok!

Alkalmi ajándékok

legolcsóbb

beszerzési forrása

Az alant felsorolt áruk újévig leltározás miatt leszállított árban kaphatók: Damaszt asztalemlő és ágykészletek, szőnyegek, vásznak, női- és férfiszövetek, parchetek. stb.

MAUTHNER R.

olcsó áruháza

5621 Hunyadi-utca 1. szám.

Eszen rovatban minden szöveg egy-
esetben beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: Jánosf. fők. ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőségi: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg előír — vagy levélfeljegyzésekben. Tudakozódni a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással aznagái a kiadóhivatal, az esetben, választékosan megválaszolják. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerint számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a kéziratos utóhuzással jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali hivatalra díjta: azonnal megkeresés. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Z.

Lasse bitte mal von Dir etwas hören, schreibe deinen K. 404

Két jó barát,

23 éves iparosok, óhajtanának megismerkedni két szép szobaleánnyal. Leveleket „Barátnők“ jellegére a kiadóba. 389

Szép fogakat

Ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolín fogcsermje. I-5251

Özvegy ur! asszony

kártya-partnert keres. Leveleket „Téli szórakozás“ címen a kiadóba kérek. 398

Mielke.

Legutolsó levelében küldött ismertető jelet, amelyre nem tartotta érdemesnek választát, postafordultával kéri sürgősen visszaküldeni „Derék legény.“ Kérem e lapban jelezni. 35

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. I-5251

LAKÁST KERESNEK.

Keresnek

egy elegánsan butorozott, külön bejárattal szobát, esetleg teljes ellátással, villanyvilágítással, azonnalra vagy február 1-re. Részletes ajánlatokat az ár megjelölésével „Garcson“ jellegére a kiadóhivatalba küldendők. 406

KIADO LAKÁS.

Eötvös-utca 17. sz. s.

két szobából és konyhából álló lakás február 1-től kiadó. 392

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban végezhető Vojtek és Weisz fertőtlenítő szerével. I-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal szoptatók dajkát

keres Dr. Borsos főorvos, Luther-u. 1. I. em. 362

Intelligens elárúsitónő

és egy gyakorlattal bíró könyvelőnő, ki a levelezésben is jártas felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében, Weitzer-utca. 405

Egy jó írással bíró

irodai gyakornokot, aki a magyar és német nyelvet bírja, február hó 1-ére keresek. Ferdinánd Demeter, nagykereskedő. 399

Elsőrendű kalapdíszítők

jó fizetéssel, azonnal felvétetnek. Cím a kiadóban. 399

ALKALMAZÁST KERES.

Magyar német levelező

a vas és motor szakmából, ki jelenleg cégvezető, tehát önállóan működik és utazásra is alkalmas, Aradon vagy annak közelében megfelelő állást keres. Megkeresések „26-300“ jellegére kéretnek. 344

Deutsches Fräulein

derzeit bei erwachsenem Mädchen würde eine Stelle annehmen, eventuell auch bei kleineren Kindern, Erzsébet körút 5. I. St. Th. 6. 385

Gyermektelen pár

bármily némű állást keres. Vidékre is elmegy, 4-6 elemi iskolát végeztek, beszélnek a magyar, német és román nyelvet. Ajánlatokat „Gyermektelen pár“ jellegére a kiadóhivatalba kérek. 369

Egy szakvizsgázott

soffór azonnali belépésre állást keres. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 390

Egy németül,

magyarul, szerbül, románul tudó fűszer-, norinbergi- és rövidáru fiatal kereskedősegéd állást keres. Cím a kiadóhivatalba. 403

OKTATÁS.

Február 1-én

új gépirási, gyorsírási és könyvvelési tanfolyam veszi kezdetét. Tar-3 hónapig. Beiratkozni az egyes szakaszokra is lehet. Díjtalan, biztos állásközvetítés. Jelentkezni lehet Ziffer Sándornál, József főheceg-ut 7. 4904

Ha peccés a ruhája

csak a „Purinált“ használja. Vojtek és Weisz-tól. I-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Divatlevélpapírok

legújabb, legszebb kivitelben dobozoként 8-, 6-, 4- és 2-korona helyett 4-, 2- és 1-koronaért árusítatnak, amíg a készlet tart Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében, Weitzer-utca. Telefon 517. Helybeli képeslapok darabja 4 és 2 fillér. Képes művész-kártyák leszállított árban. 555

Villanyvilágítási

felszerelés eladó, n. m. egy benzín motor, dinamó, kapcsoló-tábla és lámpák. Cím a kiadóban. 281

A borvédő

megvédi csapon álló megkezdett borát ecetesedés, virágzás és mindennemű borbetegségek ellen. Vojtek és Weisz. I-5251

Üzleti könyvek,

rajz- és írószerek, diszlelép-papírok legjutányosabb árban. Tolnai Világlapja számonként és bérletben házhoz szállítva. 112.000 kötetes elsőrendű kölcsönkönyvtár, mérsékelt olvasási díj mellett. Remek imakönyvek olcsón kaphatók. Krausz Paulin, könyv- és papirkereskedés, színház-épület. 4481

Cimbalom,

pedálos, jókarban, azonnali megvételre kerestetik. Ajánlatok L. L. Konop (Aradmegye) küldendők. 390

Üzleti könyvek

és irodaszerek legjutányosabban Pichler Sándornál Szabadság-tér 1. sz. kaphatók. 2551

INGATLAN.

Eladó

S-Határ-utca 16. számú ház, 5-utcai szoba és mellékhelyiségek. Bővebbet Aulich Lajos-utca 13. szám. 119

Andrényi Károly-u. 6. sz. ház kerttel eladó. 350

Ház eladás.

Arad legforgalmasabb utcájában egy sarokház, mely gyárnak és üzletnek felelté alkalmas, szabad kézből eladó. Cím a kiadóba. 384

Ház

Uj-Miklakán Baross-u. 4. Tisztviselő kölcsönrel megterhelve, elköltözés miatt eladó. 383

Illés-utcában

4 szoba, 1 konyha és minden hozzátartozóból álló ház azonnal eladó. Tudakozódni lehet Tyityán Testvérek ügynökségi irodájában Aulich Lajos-utca 2. Ugyanott ügynökök felvétetnek. 391

Magánház

kerttel, Ilona-u. 4. május elsejére, 400 forintért kiadó. 402

KÖLÖNFÉLE.

Ügyes kárptos

ajánlkozik e szakmába bármily kárptos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stahl M., Thököly-tér 7. sz. 2287

Minden ragyog,

ha Raport fémtisztítót használ, Vojtek és Weisz-tól. I-5251

Épület és díszmű bádogos

munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken Diamant lenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 3681

Kopott parket

tűlkörfényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pastájával dörzsöli fel. I-5251

Ernyő, fűző, egyenes-tartó és haskötő különlegességek készítője

Varga D. Dani
Arad, Andrásy-t. 20
Telefon 808. szám. 247